

Ціна: \$5.00

ГОТУЙСЬ

ЖУРНАЛ ПЛАСТОВОГО НОВАЦТВА

Появляється щомісяця. Річна передплата в усіх країнах — \$20.00
американських доларів.

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ І АДМІНІСТРАЦІЇ:

HOTUYS MAGAZINE

2199 Bloor Street West, Toronto, Ontario, Canada — M6S 1N2

ЮНАК

ЖУРНАЛ ПЛАСТОВОГО ЮНАЦТВА

Появляється щомісяця. Річна передплата в усіх країнах — \$20.00
американських доларів

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ:

Mrs. Olha Kuzmowych, 221 Fire Island Ave., Babylon, N. Y. 11702, U.S.A.

АДРЕСА АДМІНІСТРАЦІЇ:

YUNAK MAGAZINE

2199 Bloor Street West, Toronto, Ontario, Canada — M6S 1N2

ПЛАСТОВИЙ ШЛЯХ

ОРГАН ПЛАСТОВОЇ ДУМКИ

І ІНФОРМАЦІЇ

PLASTOVY SHLIAKH

Адреса редактора: Wolodymyr Sochaniwskyj, 39 Hillcrest Dr., Toronto, Ont.

M6G 2E2

CANADA

ПЛАСТОВИЙ ШЛЯХ

ОРГАН
ПЛАСТОВОЇ ДУМКИ

ч. 3-4 (82-83)

Торонто

1987

ПЛАСТОВИЙ ШЛЯХ

PLASTOVY SHLIAKH

Видає Головна Пластова Булава

Квартальник

Липень-Грудень

ч. 3-4 (82-83)

July-December

Реданція:

Mr. W. Sochaniwskyj, 1045 Bloor Street West, Toronto, Ontario
M6H 1M4

Адміністрація: 2199 Bloor St. W., Toronto, Ont. M6S 1N2
Tel.: (416) 769-7855

Редакційна Колегія:

Володимир Соханівський, Адольф Гладилевич,

Теодосій Самотулка,

Тоня Горохович — технічний редактор

ЗМІСТ

надрукований на 3-ій сторінці обкладинки.

Статті підписані прізвищем, псевдонімом або ініціалами автора **ви-**словлюють погляди автора, які не завжди збігаються з думками редакції чи пластового проводу. Редакція застерігає собі право справляти мову, як теж часом скорочувати незамовлені надіслані статті та відсилати авторам до зміни ті листи чи дописи, які — на думку редакції — могли б бути для когось образливі.

Річна передплата: 20 дол. америнанських у всіх країнах

Просимо своєчасно повідомляти нас про зміну адреси.

Журнали, які повернуться не з вини адміністрації, висилатимемо вдруге на нову адресу тільки за доплатою одного долара від посилю.

PLASTOVY SHLIAKH — a Ukrainian Magazine,
2199 Bloor St. West, Toronto, Ontario, Canada — M6S 1N2

Набрано і надруковано у Видавництві "Новий Шлях"

Published by the New Pathway Publishers Limited
297 College Street, Toronto, Ont., Canada, M5T 1S2

ПЛАСТОВИЙ ШЛЯХ

**ОРГАН
ПЛАСТОВОЇ ДУМКИ**

Липень-Грудень

ч. 3-4 (82-83)

July-December

РЕДАКЦІЙНА СТАТТЯ

У 75-ЛІТТЯ ПЛАСТУ

Щоб мати досить, об'єктивний, хоч і поверховний погляд про 75-ліття Пласту, про його 75-річну життєву мандрівку, мусимо по-пластовому добитися на досить "високу гору", щоб звідтам змогли побачити й оцінити бодай основніші речі, людей і події минулого. Інколи будемо змушені покористуватися далековидом, щоб завважити та оцінити деякі важливіші подробиці. Безсумнівно, що де що буде в тіні, і не все ми зможемо докладно заобсервувати, побачити чи зрозуміти. Тому хай докладнішу студію про це зробить покликаний до того дослідник. Дехто, свідомо чи несвідомо, збився зі шляху чи загубився в цій мандрівці. Інші пішли собі іншими шляхами до своїх "персональних висот", бо не всім дано бути членом нашої організації. Ще інші "втомилися" і відпочивають, однак їхнє бажання, увага і зір із сумом і надалі споглядає на "пластову високу гору", на мандрівників і шлях до неї. Ті, що власним зусиллям і послідовним змагом досягнули той верх нашої високої гори — є справді щасливі. "А чому щасливі?" —

запитає постороння людина. Це тому, що той шлях був дуже цікавий, приманливий, повний різних визовів, змінливих, нових і часто трудних обставин, перешкод, непередбачених небезпек, інколи слизьких доріг та можливості попасти у страшенне провалля модерного життя. Вони є щасливі також тому, що супутники цієї мандрівки були добрі й цікаві люди, бо вони з ентузіазмом змагали й послідовно йшли до тієї самої мети, яку показав Дрот.

Мандруючи, вони навчилися жити, жити радісно й творчо, для себе й для спільноти. Вони придбали собі навіть особливіший спосіб життя, який по своїй суті є радісний, оптимістичний, динамічний, в гармонії з природою, помірковано дисциплінований, свідомий правил чесної гри, розумний та навіяний справжнім романтизмом. Вони переконалися самі, що такий спосіб життя успішний для одиниці й спільноти, незалежно від того, яку філософію життя, чи мету, дана одиниця вибере собі за свою.

Тепер, подекуди, чомусь існують якісь дивні, негативні, дикі й глупі погляди про саме поняття "успіху". Це погляд, неначе б то не варто змагатися і бути успішним у житті, бути повноцінною людиною і спільнотою. Тут і там відчувається невинний та, нібито, модний погляд у ехидний спосіб поширюваний та вщеплюваний, що це немов краще бути "вільною" людиною, якоюсь волоцюгою без коренів, таким перекотиполем без традиційного впливу батьків, без свідомості минулого, без власного освідомленого "Я", людиною, яка схильна піти туди, куди повіє сильніший вітер. Людиною без мети, без етично-моральних правил. Дехто називає такий погляд-ідеологію звироднілим лібералізмом із змінливим обличчям.

В загальному 75-літній пластовий шлях — це шлях гурту людей, спільноти. Інколи він може бути справою одиниці, особи яка самостійно рішає чи діє у певних обставинах в дусі Пласту.

Коли дещо більше сконцентруємо нашу увагу, то без особливих труднощів завважимо, що та 75-річна мандрівка зродилася у розмислах і студіях Дрота, який своїм інтелектом зумів її, свою ідею і візію так зрозуміло і привабливо сформулювати, оформити й зреалізувати та остаточно поширити в українській спільноті взагалі, а серед української молоді зокрема. Його візія і ідея була добра й успішна, бо в основу, у центр, у серце Дрот поставив **Бога і християнську**

мораль, добро цілоти українського народу, де б він не був у світі, та любов до ближнього.

Тому, в цей ювілейний час, згадаймо з глибокою пошаною і вдячністю основника Пласту д-ра Олександра Тисовського-ДРОТА і всіх його послідовників, помічників, виховників, провідників, які вчасно зрозуміли суть ідеї Пласту, прийняли її за свою та поширили в Україні, а згодом серед поселенців поза рідними землями.

Сядьмо на спокійне місце нашої бурхливої мандрівки сьогодні, коли ще жевріє дух пластової ватри й у симфонії шуму вітру, лісу, вод чи гір та відгомону дзвінкого і безжурного гамору нашої дітвори, — новацтва й юнацтва та прислухаймося ще раз і ще раз до шепоту думок Основника Пласту, в яких було висловлене його прагнення бачити дію Пласту скрізь і завжди.

В. Соханівський

ДО ДЖЕРЕЛ ДУХОВОСТІ

Петро Роєнко

ЛЮДИНА І СВІТ

ЧОМУ І ЯК ЛЮДИНА ПОВ'ЯЗАНА З ТВОРЦЕМ СВІТУ?

У статтях про живучість української культури, про релігії світу, що їх тепер зустрічаємо частіше у зв'язку з Ювілеєм 1000-ліття Хрещення України, автори розглядають — хто був творцем культури в усіх віках, насвітлюють вони погляди релігійних реформаторів про пов'язання людини зі світом.

У цій статті спробуємо коротко відповісти на питання: яка залежність людини від світу з погляду деяких світоглядів та філософічних напрямків? Надіємось, що це спричиниться до кращого розуміння людських взаємовідносин у світі, ролі людини, її зобов'язання супроти світу.

Світогляд. Що розуміємо під цим словом — тямкою? Світогляд — це свідомо продуманий погляд на світ або ролю людини в ньому. Світогляд — суцільність нашого психологічного

наставлення, переживань, життєвого досвіду й набутого знання; світогляд — дороговказ, за допомогою якого людина краще орієнтується в житті та його подіях. Не мало є людей, що в них бракує свого погляду на світ.

Людина у житті зустрічається з тими чи іншими проблемами, які вона повинна вирішити. Наприклад: чи життя — це лише змагання бути найбагатшим у світі, не дивлячись, якими засобами ми це хочемо досягнути? А може життя — необхідна проба нашої духовної вартості? А може воно є лише виконанням певних обов'язків, які нерідко суперечать нашим егоїстичним бажанням? А може життя — лише вияв тваринних інстинктів, які нічим людину не відрізняють від тварини?

Залежно від того, яку дамо відповідь на поставлені питання, — тим самим виявимо наш матеріалістичний або ідеалістичний світогляд. Коли світ — це лиш рух бездушної матерії, що якось обумовлює все у світі, — тоді ми, свідомо чи несвідомо визнаємо матеріалістичний погляд на світ. Якщо світ — це наслідок дії Вседуха, а всі явища та події у цьому світі скеровані на досягнення визначених Ним ідей, — тоді ми визнаємо ідеалістичний світогляд.

Який із тих світоглядів правильний? **Науково** неможливо довести, що світ — це наслідок дії матерії або Вищої сили (Бога-Творця). Що ж залишається? ВІРА. Обидва світогляди дають деякі дані для підсилення віри, що їхнє розуміння світу правдиве. Ті дані — вимислення людини, а отже **духовість** є основою розуміння ролі людини у світі та її завдання в ньому.

Та це матеріалістів зовсім не переконує і вони далі вірять по-своєму. І так було аж до нашого 20-го віку. Вчені знайшли спосіб, щоб розщепити атом — найменшу частину матерії. Виявилось, що атом **подільний і нематеріальний**. Від того часу матеріалізм втратив ґрунт, бо сама людина доказала, що існує **невідомо** сила — основа буття. А сам атом — мініатюрна соняшна система, бо навколо ядра кружляє енергія протилежної наснаги.

Відкривши невідому енергію, людина почала думати як її використати для себе, свого життя, для покори інших, або щоб “ближче” дослідити світ. І ось людина полетіла в простори, щоб знову переконатися, що в безконечності та в безмежності вона є нічим.

Виявлено недосліджені світи, цілі соняшні системи. Людину цікавить — чи там існує життя, чи в тих соняшних світах існують живі істоти? Яким є їхнє життя, чи вірять вони в Бога, чим оправдана їхня віра у Творця їхньої соняшної системи?

Думанням (виявом духовості) вона хоче відгадати невідомі

таємниці. І тут слід пригадати, як на неї дивляться релігії. Дух — животворча сила в людині, що “протиставиться матерії і над нею панує”. Дух тісно пов'язаний в людині з душею. Вони “постійно провадять діалог між собою, але ніколи не зливаються”. Дух керує всіма душами, а душа — особиста і відмінна від душі кожної окремої особи-людини. Дух — “місток” між душею і тілом. В “боротьбі” духа з тілом “зроджується свідомість душі”. Якщо вона змагається за великі морально-етичні ідеали, тоді вона провадить людину до духовості; якщо вона піддається змисловості, тоді вона направляє людину до різних тілесних спокус.

Душа — безсмертна частина людського ества. Релігії від найраніших часів людської історії вважали, що справжня вищість людини над твариною — це існування душі в людині, яку людина відчуває. Душа пов'язує людину з Безумовним або Прабогом чи Абсолютом. “Релігії зв'язали душу з вищим світом богів, в якому вона зароджується і до якого, по смерті, повертається. В тому властиво вони визначили справжню вищість людини — в нестерельності її душі”.

Наші предки вірили, що Бог — Творець і Господар світу. Його можна порівняти до Сонця: воно безнастанно випромінює проміння, які у світі діють самостійно. Сонце залишається самотнім і рівночасно активним творцем життя у світі. Світло й тепло перетворюються у різні види та форми.

Інші вірять, що людина може поєднатися чи відчути Бога за допомогою екстази і відчуттям, що наповнює людину невимовним щастям.

Ще інші вірять, що світ “поєднується з Богом” — Він зливається з світом (пантеїсти); з цього виходить, що вчинки людини та тварини є божеськими — всі вони добрі та добродійні. Але саме життя доказує, що існують моральні й аморальні вчинки, людина може робити добрі й злочинні поступки. Людину треба виховувати, просвіщати, щоб вона була окрасою життя, а не його проказою.

Як і багато дечого у світі, людським розумом майже неможливо визначити суть душі. З цієї причини їй людина надавала різних прикмет, які часто знецінювали або прямо осміювали душу. Цю незрозумілість і неясність нерідко використовують матеріалісти або атеїсти, щоб “заперечити” існування Духовості як такої. З повищого ми вже знаємо, що матеріалісти самі втратили ґрунт для свого погляду на світ, і це саме відноситься і до атеїстів.

Духовість можна називати різними іменами, надавати їй якихнебудь прикмет: “енергія”, “невідома сила”, “наснага” з протонів й нейтронів, Абсолют або Прабог. Суть не у назві.

Емпіризм. якщо матеріялісти вважають, що основою буття є матерія, то філософи емпіристичного напрямку вважають, що єдиною формою пізнання світу є досвід (експеримент). Експериментальною метою в науці дано поштовх до великого технічного поступу. У світі існує чимало явищ, яких ніякими експериментами не можна перевірити. Шляхом досвіду не можна доказати існування явищ духового світу, існування яких безсумнівне.

Окультизм. Говорячи про емпіризм, ми хочемо пригадати один цікавий випадок, який зробив революцію у процесі пізнання світу. Окултисти вважають, що існує невидимий світ, який неможливо пізнати людськими змістами. В тому світі існують “розумні істоти, що іноді дають нам про себе знати”. Довго науковці не надавали ніякого значення окультичним “фантазіям”. У дев’ятнадцятому віці в науці сталася революція, яку викликали мистці. Маляр “Боляй та інші виказали можливість існування геометрій для світів не тривимірних, як наш, а чотиривимірних і більшвимірних, що для них Евклідова геометрія зовсім не надається”. З’ясувалось явище, яке не можна вяснити відомими до тих відкриттів фізичними законами.

Після цього появилася теорія релятивності (відносності), відкриття підсвідомого світу, що спонукало розпочати досліди парапсихології “лябораторними способами”. Парапсихологія — наука про духові прояви: гіпнотизм, телепатія, ясновидіння тощо.

Інтуїція. Коли ми говоримо про духові прояви у житті, то при цій нагоді варто відзначити ще один із них. Інтуїція — несподіване та безпосереднє відкриття якоїсь правди, яку неможливо пізнати ніяким іншим способом. Інтуїтивне пізнання та відчування розумні люди затримують для себе до часу, коли вони знаходять своє виправдання в житті. Воно відіграє велику роллю в житті великих “винахідників, великих вчених, мистців”, поетів, письменників, композиторів; а також і в “звичайних” людей. Завдяки інтуїції, наприклад, ми можемо відчути красу симфонічного твору та її гармонійну вартість в цілості. Це саме стосується і до мистецького твору.

Український філософ Григорій Сковорода (1722-1794) дуже цінив інтуїцію і надавав їй більше значення, як зміслам або розумові.

“Пізнання змістами всього емпіричного ‘оком тілесним’,

“тілесного світу, з погляду досконалости стоїть найнижче”, воно “по землі плазує, брудну п’яту нашу спостерігає”, воно “хапається за хвіст, минаючи голову”. Вище за нього стоїть пізнання розумове, бо воно дозволяє піднятися “зверх стихій” у “незгнблиму твердь вічності”, воно дозволяє зробити спробу засягнути у внутрішню суть феноменального, “обминувши покривало плоти”. Найвище пізнання.— таке, що постає не з дискурсивного розуму, не зі спокійного розважування “за” та “проти”, а випливає з глибини релігійного піднесення, родиться з настроєвості екстази, “осіняє нас, як світосяйна іскра, виникає враз як блискавка”.

“При цім пізнанні народжуються високі пророчі думки, що насичують серце, що високо, високо підноситься, що у просторах високих небес літають, та перероджують нас із плоти в дух, із творива в Людину, з небуття в буття. Це божеська інтуїція, яка охоплює людину, коли дух вічного загіє її, це солодке горіння творчого вогню безпочаткової безконечности, що на крилах любови несе душу людини в царство безмежности та воскрешає там перед нею відвічне минуле, розкриває незрозумілу суть сучасного, відслонює завісу таємного майбутнього”.

Раціоналізм (від латинського “раціо” — розум). Як бачимо, наш філософ досить добре зрозумів суть раціоналізму. Тут ми коротко схарактеризуємо цей світоглядний напрямок. Він виявив не мало шкідливих забобонів і навчив “певні категорії людей ставитися з недовір’ям до витворів людської фантазії, що суперечить ствердженням людського розуму, але в поборюванні виявів релігійного містицизму вдався в протилежну крайність, витворивши свій власний містицизм розуму”.

Розум людини — одна з важливіших прикмет людської духовости, але НЕ єдина. “Фанатичне ствердження прав розуму коштом усіх інших якостей людської душі — це фанатичне ламання людської природи”.

“Розум змагає до тотожности в житті, а життя ніколи не тотожне саме собі; розум змагає до сталости, а життя — виключно індивідуальне. Розум намагається з’ясувати всесвіт, розпустити особистість в універсальній релятивності (відносності), а глибоким жаданням життя все було, щоб Я, обмежене простором і часом, жило вічно... Нищачи концепції особистости... розум заперечує особисту нестерельність”.

Раціоналізм в літературі — це система, дисципліна, логіка, логічна пов’язаність вислову, “ідеї мусять мирно розвиватися

одна з одної, думка мусить спокійно й методично розвиватися в струнких періодах”.

Раціоналізм у політиці — нищення останків місцевих вольностей та всіх виявів індивідуальності “і підбити все щоденне життя державному розумові”. В раціоналістичній системі “забивають громадське життя в одноманітні форми, сковують його вищою регламентацією, подібно до того, як тепер це робить тоталітарна советська держава, побудована вся на пляніфікації та на одноманітності”.

Саме життя доказує, що нема ніякої одноманітності, а існують різні його вияви. Їх можна порівняти до оточуючої нас природи. Ви лише зверніть увагу, яка є велика кількість барв, дерев, квітів, рослин, тварин; різних рас та їхніх культур.

“Вічні цінності не такі одноманітні й однобічні, як це вважають раціоналісти. І в повноті історичного життя реалізуються окремі сторони, форми вічної краси, одна за однією, а то й разом, у різних напрямках, течіях мистецтва, Так само і в інших формах культурного життя і в релігії, філософії, науці. “Вселюдське” значення, вічність окремих культурних форм таке саме, як абсолютне значення окремих однобічних напрямків, шкіл, течій та стилів у мистецтві... Цінність їх якраз і полягає в їх індивідуальності, окремішності, бо якраз те, що в усіх них індивідуальне, і доповнює інші вияви, освітлює абсолютні цінності з інших сторін, ще не виявлених в інших здійсненнях їх в історії”.

Думаючи люди завжди намагаються вимислити “кращий й досконаліший” напрямок для пізнання Безумовного (Абсолюту). Так появилися романтики. Вони започаткували філософський та літературний рух, який в історії називається “романтизм”. Романтизм в Німеччині започаткував Шлегель під впливом ознайомлення з індійською літературою. Звідси цей філософський та літературний напрямок поширився по цілій Європі у 18-му віці, а вже на початку 19-го віку він став провідним у всій європейській літературі та мав велике значення в літературі слов'янських народів.

Романтики почали цікавитися природою. Довговікове співжиття людини з природою спричинилося до появи чарівних, таємничих і захоплюючих творів, які віками передавалися усно. За цим затужила людина 19-го віку. Вона хотіла чогось зворушливого, побуджуючого почуття й уяву. Саме такими прикметами вирізняється народна казка, легенда, вірування, пісня. Письменники-романтики зацікавилися цією народною

творчістю, народом, його життям, із світом його уяви. Дослідники-етнографи почали досліджувати ту народну творчість. Цим вони спричинилися до відродження й плекання старовинних і живучих народних традицій, фолкльору, вірування, що свідчило про існування великої культури українського народу. Це зацікавлення започаткувало національні рухи між європейськими народами.

Провідники романтизму вважали, що для пізнання всієї дійсності не вистачає лиш розум, бо він є тільки однією із здібностей людини. У пізнанні довколишнього видимого й невидимого світу має значення інтуїція, фантазія, поезія, почуття і відчуття. Світ або дійсність — це не механізм, а організм, в якому всі складові елементи прецизно і досконало пов'язані й зіграні між собою. У ньому існує багато таємничого та нерозгаданого. Людина — це міст, який поєднує й утаєне, земне і вічнотривале; а тому людина може пізнавати утаєний духовий світ, коли до цього відповідно себе підготовлятиме, вийшовши поза межі земного буття. Особливе значення має поетичне надхнення і любов, що може вивести людину за межі дійсності. Бог — жива особовість, всюдисуща і всепроникаюча, а тому її можна відчутти або пізнати шляхом містичного переживання. З цього погляду велике значення має та релігія, яка допомагає поглибленню пізнання невидимих сфер буття.

Поет є творцем надхненної поезії та єдиним авторитетом у літературі. У творчості велике значення має емоція-почуття, внутрішній особистий настрій; творчість повинна бути природна і такою має бути поезія та поет, тобто природний поет, поет-геній, жрець, пророк або як Божа з'ява чи об'ява.

В Україні були несприятливі політичні умови, але романтики відіграли велику роль в українському національному відродженні, у розвиткові свідомості народу й культури взагалі. Дуже багато до цього всього спричинився наш національний геній — Тарас Шевченко, рання творчість якого тісно пов'язана з романтизмом.

“Романтизм у літературі й в музиці (Бетговен) витворив справжні архитвори, але в **політиці** він дав сумні наслідки”. Дехто з дослідників вважає, що українську національну революцію в першій світовій війні (1917-21 роки) провадили “романтики” — непрактичні політики?

“Поривами романтичними, себто поривами виключно емоційними, ідеї яких гуманні, і здійснення яких відбувається шляхом постійного дражнення емоцій — не будується держави”.

Як же можна в майбутньому оминати цю романтичну політичну “непрактичність”? “Держава може бути сотворена тільки поривом **ідеалістичним**, а не романтичним: поривом, в якому стихійне чуттєве хотіння скристалізувалося в ясно-окреслену ідею, і в якому на здійснення цієї ідеї скеровані всі сили розуму та волі”.

У противагу романтизмові інші думаючі люди видумали так званий “реалізм” (лат. слово, яке означає — дійсний, існуючий). Промотори філософії реалізму вважають, що є лише зовнішній, дійсний світ. Реалізм у літературі й мистецтві — намагатися відтворити дійсність, яка нас оточує.

Відомо, що людина може бачити тільки якусь частину “дійсного” світу; що вона спроможна чути звук у межах певних коливань (частот); що вона може відчувати повітря та приємні або неприємні запахи; що вона може відчувати прояви “недійсного” світу.

Яким же тоді є дійсний світ?

Всі світогляди, філософічні системи, мистецькі стилі, віри (релігії) тощо — все це вимисли інтелектуально розвиненої людини. У всі часи вона була й залишається творцем культури або її винищувачем.

Без віри-містицизму людина не сотворила б ні культури, ані цивілізації; не поширила б свого панування “на всю земну кулю” та не стала б “царем природи”. І тут людина починає переоцінювати свої спроможності.

“Сотворивши свої надлюдські діла, людина починає думати, що вона сама — джерело тих сил; що вона сама — бог; що своєю власною людською силою здатна творити чуда, і що ця здатність залежить лише від ступня людського уміння, від розвитку її знання, від її наук. Убивши своєю гордістю свою релігію, людина віру в Бога замінює вірою в себе й свою чудодійну силу”.

Захопившись своїми інтелектуальними успіхами, людина почала жити оманом (ілюзіями). А що вона не є аж такою сильною, то свідчить саме життя: людина не може змінити законів природи, не може тілесно жити вічно. Чому? Бо вона сама — молекулярна часточка природи й всесвіту.

Людина. Що це таке? Жива істота, якій прикметні — релігійність, здібність розумово розвиватися, почування, поєднання духа й матерії; вона має “душу з її емоціями та дух з його зацікавленням у вищих проблемах”, вона має своєрідну побудову організму.

Все це так. Але людина — похідна жива істота, хоч і

“найдосконаліша” між іншими живими істотами. Вона від Когось або від Чогось походить. З цієї простої причини вона не може бути досконалішою або мудрішою за свого Творця. Все, що людина вимислила, — це помилки та неправди з перспективи безконечності й безмежності.

Всесвіт — безконечне перетворення та вічний рух-дія. Про це людина може переконатися, спостерігаючи через найдосконаліші телескопи за дією сонця. Сонце увесь час “вибухає” — посилаючи в простір проміння: джерело світла та тепла. Колиш людина лише вірила, що Сонце посилає у світ своїх синів. Сучасна наука каже, що то “соняшні вибухи” проникають безмежні простори в усіх напрямках.

Упродовж віків та тисячоліть людина переконалася, що її знання про свого “породильника” дуже мінімальні. Своїм інтелектуальним розвитком вона не наближується до остаточної відповіді про походження світу, але навпаки — віддаляється. Спостерігаючи за проявами природи, за оточуючим її всесвітом тощо — людина силою цих даних приневолена визнати свою безсилість перед Таємницею таємниць буття.

Як тисячоліттями перед тим, так і тепер людина своє безсилля замінює вірою в Бога Творця. Віра допомагала їй переборювати всякі життєві перепони, творити духові та матеріальні вартості, забезпечувати себе набутим знанням та досвідом.

Віра — як відомо — препотужна сила сама в собі. Вона виявляється у формі молитви-імітації-роздумування. Ніщо так не скріплює людину, як щира та правдива молитва до Безумовного (Абсолюту).

Світ. Яким він є? Наскільки людина спроможна його пізнати? Як довго те пізнання світу триватиме?

3-го січня 1987 р.

Характер не твориться під час кризи, він показується тоді. Наші характери є вислідом нашої поведінки.
(Арістотель)

Характер кристалізується тільки через довготривале й послідовне змагання.

Роман Павлишин

РОЛЯ СЕНІОРАТУ В ПЛАСТІ

Завданням доповіді

є висунути тему у заголовку для її обговорення на форумі ЮМПЗ 1986/87 в Аделаїді, Австралія

Зразу треба погодитися на деякі вихідні założення. Уже саме формулювання теми вказує на те, що Сеніорат уважається тут частиною пластової організації, а не незалежним тілом, окремим об'єднанням. Як відомо, на тему статутного стану Сеніорату та його відношення до пластової організації в цілому велася довга і завзята дискусія, яку мабуть ще й дотепер дехто вважає незакінченою. Справу розглядано, вирішувано і перерішувано на Великій Раді УПС, на зборах КУПО, на пластових Конгресах та на форумах Головної Пластової Ради і Головної Пластової Булави. Інформації до історії статутного визначення Сеніорату можна знайти у статті пл. сен. Тараса Дурбака в листку зв'язку УПС "Слово" за липень 1986 під заголовком "До питання статутно-правильникової позиції Пластового Сеніорату в Пласті".

Приймаємо тут за остаточне рішення в тій справі Пленуму Головної Пластової Ради від грудня 1983, за яким "Пластовий Сеніорат є складовою частиною Пласту і має бути цілком зінтегрований з цілістю Пласту". Даліше приймаємо інтерпретацію того рішення, за якою Сеніорат є Четвертим Пластовим Уладом підчиненим пластовим проводам на всіх щаблях пластової організації. Отож, щоб розглянути роль Сеніорату в Пласті у світлі того рішення, треба наперед устійнити цілі і завдання Пласту, як організації.

Як відомо, назва організації звучить: "Пласт — організація української молоді". Були пропозиції, а то й рішення, прийняті поширену назву "Пласт — організація української молоді і вихованих у Пласті дорослих людей". Ця назва викликала рішучий спротив значної частини пластового активу і її не було прийнято, не зважаючи на те, що була вона задумана для виправдання пластового Сеніорату як складової частини Пласту.

Отож, коли прийняти перше założення, що Сеніорат не є окремим об'єднанням, а є четвертим уладом, інтегральною частиною Пласту, і коли погодитися, що Пласт є організацією української молоді, мусимо теж погодитися з дальшим висновком, що роль Сеніорату в Пласті — це віддання праця для осягнення мети і виконання завдань Пласту, як організації цієї молоді.

Цілі й завдання Пласту тісно пов'язані з його ідейно-програмовими нормами. Обставини, в яких знайшовся тепер Пласт у країнах нашого поселення, ґрунтовно різняться від тих обставин, в яких він постав і встановив свою ідейну базу три чверти віку тому назад. З уваги на те, коли приходить говорити про українську молодь і про вірність ідеалам Пласту на службі Богові й Україні, треба робити це з позицій певної інтерпретації дотичних понять.

Не може бути сумніву, що основною проблемою Пласту і головною причиною назріваючої кризової ситуації є брак ідейности серед рядів пластового членства, серед тих, які в той чи інший час перейшли через ряди пластової організації. Вистачить переглянути старі списки членів пластових уладів, щоб переконатися, що у великій більшості випадків, людей тих нема не тільки в Пласті, — їх не знайдете в рядах українського активного суспільства. Невдачі треба шукати першою чергою в **нашій неспроможності закріпити у минулому в них ідеологію як тривке założення їхнього світогляду.**

На тему усучаснення пластової ідеології було багато дискусій і роздумувань. Мабуть єдиний правильний висновок, що його можна вивнести з тих шукань, буде те, що самих ідейних основ Пласту не можна міняти, якщо хочемо зберегти саму суть Пласту як організації. Але водночас треба погодитися з фактом, що ідейним założенням Пласту, якого квінтесенцією є гасло "Бог і Україна", необхідно дати більше конкретний зміст в усучасненій, зрозумілій і більш ревелентній інтерпретації.

Коли погодитися з небезпекою кризової ситуації і необхідністю ідейної обнови Пласту, на перший плян висувається питання як і кому зайнятися справою відродження ідейности в Пласті й скріплення пластової організації. І тут саме приходимо до проблеми ролі Сеніорату в Пласті. Приглянувшись членству УПС, побачимо, що воно поєднує в собі людей віком від 30-ти до 70-ти років життя і охоплює неповних три покоління. Умовно можна цього поділити на три вікові групи: нижче 45 років, 45 до 60 років й понад 60 років життя.

Члени Пласту, які почали своє пластування ще вдома, належать до найстрашій вікової групи і то до її старшої частини. Це люди, які творять живу ще зв'язь з пластовими традиціями на рідних землях. Вони відіграли роль у відродженні Пласту на еміграції в 40-их роках, вони вивели Пласт в країни нашого поселення і закріпили його на новій землі. Хоч їх ряди прорідли, їх усе ще зустрічаємо на провідних постах пластової організації на міжкрайовому форумі.

Коли усвідомити, що чимала частина Сеніорату належить до людей пенсійного віку, треба признати, що тут є ще наявний значний потенціал придатний до використання у специфічних завданнях пластової діяльності. Зразу треба однак підкреслити, що місце тій найстрашій групі вже не на провідних організаційних і виховних місцях у Пласті. Продовжувати їм дію на тих місцях означало б тільки віддати організацію на призволяще неминучої кризи.

Коли погодитися, що Сеніорат в цілому мав би взяти на себе ключову частину відповідальності за ідейну обнову Пласту і його організаційне скріплення, роля його старшої групи в цьому процесі бути ініціатором і каталізатором плянованої акції. В тій групі, більше як в будь-якій іншій частині пластового членства, збереглося відчуття відповідальності за дальшу долю Пласту. Тут є ще одиниці з великим досвідом і можливістю посвятити себе повністю конкретним завданням і належне використання цього потенціалу можна рахувати передумовою збереження тяглості й ідейної стабільності пластової організації.

Якщо йдеться про середню вікову групу пластового Сеніорату, людей віком 45-60 років, то вона чисельно мабуть найслабше заступлена. Це люди, які попали до Австралії між початковим шкільним віком і віком їх ранніх 20-тих років життя. Видається, що стосовно цієї групи куди важче знаходити узагальнюючу характеристику. Тут треба просто мати на увазі й обліку окремі одиниці. За правилом, ця вікова група найкраще спроможна перебрати на себе відповідальність за ключові місця в організації, — пости, які ми тепер звикли окреслювати терміном старшого керівництва. При встановлених обставинах їх особистого життя, окремі одиниці цієї вікової групи напевно мають передумовини й могли б відіграти маркантну роль у процесі дальшої праці Пласту, зокрема в його ідейній обнові. Відкритим залишається питання, чи знайдеться в тих рядах потрібна власна ідейна й вольова настанова.

Молодша група Пластового Сеніорату, люди віком від 30 до

45 років, мабуть, найчисленніша. Це люди, які або приїхали до Австралії малими дітьми, або вже тут народилися. Всі вони здобули свою загальну й професійну освіту в цій країні. Їх світогляд формувався у великій мірі під впливом місцевого середовища. Характеристику цієї вікової групи нашої спільноти в загальному, а пластового членства зосібна, можна було б подати тільки на підставі окремої дослідної роботи й індивідуального опиту. Без таких дослідів можна про неї говорити тільки узагальненнями.

Члени Пласту цієї вікової групи — це люди, які свій пластовий досвід здобули повністю на австралійському терені, вони є повністю продуктом нашої місцевої пластової організації з усіма її позитивами й слабостями. Їх значення для дальшої долі Пласту в цій країні — вирішальне. Поперше, з тих рядів мусять вийти провідники організаційної і виховної пластової роботи сучасного й найближчого періоду і, подруге, їх діти мусять поповнити ряди пластового новачтва й створити фізичну передумову дальшого існування Пласту на нашому терені.

Із колишніх членів Пласту цього віку порівняно невелика кількість залишилися активними в пластовій організації. Чимало з них здобуло професійні успіхи й стало осторонь інтересів української спільноти. Із тих, хто залишився формально на списках пластового членства, не багато проявляють зацікавлення пластовими проблемами. Причини для цього загального явища є різні. До них належить першою чергою розчарування українською спільнотою, яке йшло поруч із зусиллям знайти собі місце в головній струї австралійського суспільства з амбіціями піднімання вгору на щаблях професійної і побутової драбини. Без сумніву, проблеми заснування власної родини, влаштування родинного вогнища, обов'язки з малими дітьми, — все це абсорбувало увагу і забиало час. Для додаткових зобов'язань не залишалось місця. Не можна тут лишити поза увагою цю обставину, що брак переконливої ідейної підбудови у відношенні до інтересів українства й української спільноти в загальному, а Пласту зокрема, причинилися до обайдужіння і відходу навіть і тих, кого при кращому поставленні справи можна б було втримати в рядах нашого пластового й громадського активу.

Не зважаючи на все, оправданим буде тут все таки певний оптимізм і сподівання, що частина з тих, хто відійшов, віднайде дорогу назад до свого середовища. Будуть, а то й уже є такі, хто зрозуміє, що не знайти йому чого шукав у новому доквітлі, — яке

назавжди залишиться органічно чужим. Є надія, що зерно, засіяне колись Пластом у їхніх молодечих душах, зійде у свій час і принесе плід. Чимало молодих родин, колишніх членів Пласту, рішили перейти в родинному вогнищі у спілкуванні з їхніми малими дітьми, на вживання української розговорної мови. Їх нам не доставає. Тут слово за Пластом!

З черги повернувся знову коротко до заторкнутої уже теми пластової ідеології й ідейності в Пласті та до завдань Пласту у відношенні до української спільноти заки перейти до висновків стосовно головної нашої теми — ролі Сеніорату.

З певністю можна сказати, що справа особливо важливої ділянки праці з молоддю в обставинах нашої дійсності, а це справа, яку ми звикли називати патріотичним вихованням, була поставлена у нас на неправильних основах. Це відноситься у рівній мірі до наших шкіл як і до виховної роботи Пласту, зокрема у відношенні до молоді у віці старшого юнацтва. Щоб бути переконливим, треба молодь розуміти й виходити з позицій для неї зрозумілих. Не стереотипною пропагандою, але вдумливим, аргументованим підходом можна здобувати довіря до подаваного матеріалу. Конфронтація з матеріалом патріотичного виховання мусіла б була проводитися на всіх етапах пластової виховної роботи.

Наведу тут хоч декілька тем особливо важливих і актуальних для свідомої української людини в діаспорі, — тем, які мали б бути в центрі уваги виховних пластових програм і дискусій, і які мають пряме відношення до пластової ідеології.

* Проблеми сучасної України, особливо загроза самобутньому існуванню української національної культури, зокрема мови — цього первинного показника національної відрубності.

* Завдання й роля української діаспори у вільному світі й українських спільнот у країнах поселення.

* Доля української церкви на рідних землях і роля батьківської віри в житті діаспори, як перманентного явища.

* Моральна відповідальність української людини, людини українського роду в країнах вільного світу, у відношенні до батьківщини, до країни своїх коренів.

* Завдання і роля Пласту у відношенні до сучасної України, до української спільноти й до всіх проявів її організованого життя.

І вкінці, але не менш важливе:

* Світоглядове відношення членів Пласту до країни свого поселення, в зростаючій більшості випадків — свого народження, і до головної струї їх місцевого суспільства.

Елементи згаданої тут проблематики — все це в основному цеглини, які мали б лягти в підбудову світогляду наших пластових кадрів. Як часто порушувалися ті, або їм подібні проблеми в процесі виховної пластової роботи, в дискусіях на форумі пластових видань, гутірок, сходин, зустрічів?

Тут я зупинюся на цьому реторичному питанні й повернуся до головної теми, тим разом вибираючи форму заключних думок для їх використання в дальшій дискусії. Пічну знову коротко від проблем сучасного Пласту як вихідної позиції для дальшого накреслення ролі Сеніорату в пластовій організації.

1. Пласт — не самоціль. Його існування як організації української молоді виправдовується тільки у світлі його ідейних залогень на службі інтересів української спільноти. Виховання провідних кадрів спільноти — це наріжний камінь виховної пластової роботи і перше завдання усіх складових частин пластової організаційної системи.

2. Акція для скріплення ефективності пластової організації з пункту бачення її завдань містить у собі такі елементи:

* критична аналіза стану організаційних клітин від низу,

* упрощення організаційної системи і пристосування її до існуючих обставин,

* усучаснення інтерпретації ідейно-програмових залогень Пласту, як передумова ідейної обнови пластових кадрів.

3. Організаційне відродження та ідейна обнова можуть мати реальні вигляди на успіх при наявності на місцях певного числа повністю відданих і компетентних пластових провідників і при умові, що серед пластового членства збереглася ще основна лояльність до пластової організації.

4. До першочергових організаційних завдань належить реактивізація існуючих кадрів Старшого Пластунства і членства з рядів молодшого Сеніорату для їх підготовки і включення у провідні пости пластової організації та у виховну роботу з молодшими уладами.

5. Ідейність пластових кадрів є передумовою досягнення стабільності пластової організації і життєздатності Пласту на довшу мету. Базою для ідейності є переконлива ідеологічно-програмова підбудова. Щоб зберегти пластову ідеологію вічно переконливою і релевантною, необхідно усучаснити її інтерпретацію з позицій сучасних життєвих обставин і потреб. В процес реінтерпретації необхідно включити якнайширші кола пластового активу.

6. Ролью Сеніорату треба розглядати в контексті мети і завдань Пласту в цілому. Сеніорат є четвертим урядом Пласту, його інтегральною частиною, і як такий є підлеглий системі пластових проводів на всіх щаблях пластової організації.

7. Турбота за дальшу долю Пласту є першочерговим обов'язком пластових сеніорів. В існуючих обставинах, пластовий Сеніорат несе відповідальність за ініціативу ідейної обнови і організаційного скріплення Пласту.

8. Першим кроком такої ініціативи є комплектувати в системі діючих крайового і станичних проводів апарат для дослідної плянувальної і процедурної акції по думці пунктів 2, 4, і 5 угорі.

9. Як улад, Сеніорат несе відповідальність за ефективність власної організації та за виPLEкання атмосфери праці, в якій пластовий дух та ідея неустанного прямування до ідеалу знайдуть свій вияв і запевнять особисте вдоволення членів. Активне плекання товариських і дружніх взаємин і форми спілкування, зокрема на форумі пластових куренів, треба вважати позитивними і важливими атрибутами життя пластових сеніорів, під умовою, що вони не стануть самоціллю і не увійдуть у конфлікт з первинними завданнями Пласту.

10. В Пластовому Сеніораті не місце тим, хто не має часу, ні бажання поставити себе на службу Пластові. Мандат Пласту на шляху його дальшого існування єдино на базі первісних і вічних його ідейних вартостей.

Брізбен, Австралія, грудень 1986

Традицію повинно би зберігати як орнамент, а не як жорна.

Найбільші труднощі лежать там, де ми їх не очікуємо.

ЮНАЦТВО І УКРАЇНСЬКА КНИЖКА

Адольф Гладилевич

ЧУДОВА ПОВІСТЬ ДЛЯ ЮНАЦТВА, АЛЕ ЧИ БАГАТО ТИХ, ЩО ЇЇ ЧИТАЮТЬ?

Велику роль в рятуванні нашого молодого покоління від денаціоналізації повинна відігравати українська книжка. Але що робити з тими, що хоч ходять до української школи й належать до наших молодіжних організацій, цієї книжки не люблять і її не читають?

Ніде правди діти, добрих і цікаво написаних українських книжок для юнацтва в нас дуже мало, але все таки вони є й саме ними треба нам при кожній нагоді зацікавлювати юного читача. Такими нагодами є, між іншим, складання юнацьких проб з їхньою вимогою прочитати певну кількість українських книжок і знати їх зміст, обов'язкові "лектури" в українських школах і комплектування домашніх бібліотек.

З усіх книжок, що їх варто б рекомендувати нашому юнацтву, я б на одному з перших місць поставив український переклад французького варіанту "Марусі" Марка Вовчка.*

Популярність "Марусі" у Франції

Вже більше, як сто років читають у Франції нашу "Марусю", довідуючися з неї про славне козацьке минуле України й про її геройську боротьбу за державну самостійність. Ця повість, що нею захопилися французи, дістала нагороду Французької

* Марко Вовчок, **Маруся**, Повість, з французького видання П. Ж. Сталя, У століття першодруку, Бібліотека Молоді, Об'єднання Працівників Літератури для Дітей і Молоді. Торонто — Нью-Йорк, 1971, Ст. 160, Переклад з французької — І. Г. Сидоренко, Редакція Б. Гошовського, Ілюстрації М. Левицького.

(Книжку можна набути, між іншим, в таких книгарнях: 1. Ukrainian Book Store, P.O. Box 1640 10215 — 97 Street, Edmonton, Alberta, Canada T5J2N9 2. Ukrainska Knyharnia, 4340 Bernice Street, Warren, Michigan 48091, USA. Ціна: \$7.50).

Академії. Французьке Міністерство Публічної Освіти прийняло її до шкільних і народних бібліотек, а Міська Управа Парижа включила її до нагород, що їх вона розподіляє. Жадна українська книжка досі не втішалася серед чужинців таким успіхом і не зробила серед них стільки для прославлення України, як це вчинив французький варіант Вовчкової “Марусі”.

В часі появи “Марусі” у Франції французи глибоко переживали свою поразку у війні з німцями й втрату провінції Альзасу, яку мусіли відступити Німеччині в 1871 році. Мріючи про відплату, французькі патріоти захоплювалися “українською Жан д’Арк”, маленькою Марусею Чабанівною, яка давала їхнім дітям зворушливий приклад любові до своєї батьківщини.

Тепер повість “Маруся” вже не така популярна у Франції, як колись. Все ж від часу до часу у різних видавництвах друкується там і тепер цей, напевно, безсмертний твір Марка Вовчка, якої ім’я вже, на жаль, не фігурує на титульній сторінці книжки.

Ця книжка й тепер, як і сто років тому, прославляє у Франції Україну. На палітурці одного з останніх французьких видань “Марусі”, які я мав нагоду бачити, є, між іншими, такі слова: “Ця книжка розповідає нам зворушливу історію Марусі, малої українки, що з прекрасним героїзмом боролася за незалежність своєї країни”.

“МАРУСЯ” М. ВОВЧКА В ПЕРЕКЛАДІ СТАЛЯ І МИ

“Чуже хвалите, свого не знаєте, самі не знаєте, що посідаєте!” Ці грікі слова польського поета приходять мені на думку, коли питаю себе, що за причина, що чужинці-французи так високо оцінили французький варіант Вовчкової “Марусі”, а український переклад цього варіанту, що вийшов з друку в Торонто шістнадцять років тому, досі не розійшовся. Коли книжка, що її повинен би прочитати кожний наш юнак і юначка, роками залежується на полицях книгарень, то в цьому винні і батьки, які не купують її своїм дітям, і вчителі та виховники, що не накладають на своїх учнів і вихованців обов’язок її докладно прочитати й знати її зміст. Наша байдужість до цієї повісти тим більше дивна, що її маленька героїня, яка має бути прикладом для французьких дітей, — це наша українська дитина, а країна, що за неї вона бореться й гине, — Україна, батьківщина батьків, дідів і прадідів нашого юнацтва, для якого ця книжка призначена.

Вистачить тільки уважно прочитати перекладену гарною

літературною мовою “Марусю” Вовчка й Сталя, щоб самому переконатися, що ця повість може й повинна стати улюбленою книжкою нашої молоді. Цікавий сюжет, акція, брак довгих описів, живі діалоги — це якраз те, що любить молодий читач.

Маруся Чабанівна дає нашим дітям приклад, як треба любити Бога й Україну (перший обов’язок пластуна!). “Яким любим” — читаємо в книжці — “було для неї тут усе і якою любовою і рідною здавалась їй уся Україна! Вона стала на коліна і припала вологими устами до землі, яку (хто знає!), може, доведеться покинути... — Господи! — просила вона — поможи мені!” Вона без вагання стала супутницею січовика і його помічницею у виконанні його важливої місії в Чигирині й у Гадячому. Коли ж вибухло всенародне протимосковське повстання, вона брала участь у боях і була в перших лавах українського війська “ніби маленький паж — юний і безстрашний, що сидів на вороному велетневі-коні і твердою рукою тримав і підіймав прапор серед битви, куль та ядер, полум’я й диму, не зважаючи на небезпеку... Так, це була Маруся, маленька Жанна д’Арк того українського краю, хоч тут ніхто майже не чув ніколи цього імені...” Маруся не боялася смерті й, виконуючи важливе доручення січовика, згинула від татарської кулі. І хоч “дехто з діток плаче, слухаючи про смерть маленької мужньої дівчинки, але всі хотіли б бути на Марусиному місці”.

Маруся має багато прикмет, що їх ми хотіли б бачити в нашої пластової молоді. Вона, хоч “ще зовсім мала й тендітна, розумна й смілива голівка”. Вона знає, що в потребі треба будь-що зберегти таємницю. В небезпеці не тратить голови й уміє знайти спосіб, як з цієї небезпеки вийти (перевезення січовика в сіні крізь ворожий терен!) Вона ще дитина й тому любить казки, але вміє бути теж серйозною, коли цього вимагають обставини. Ніколи не падає духом і завжди доброї гадки. Навіть тоді, як після поразки України у війні з Московщиною несподівано залилася слізьми, негайно опанувала себе й, усміхнувшись, сказала до січовика: “Подивіться — я знову вже весела”.

Повість допоже молоді, яка, в загальному, дуже слабо знає історію України, краще орієнтуватися в складній політичній ситуації в Україні після смерті гетьмана Богдана Хмельницького. З неї вона довідається, що тоді в Україні, крім тих, що “стояли за Московщину” або “трималися Польщі”, “були ще й треті — справжні сини своєї батьківщини: вони стояли за волю України, за її незалежність”.

Так, дуже потрібна й корисна книжка. Спільними зусиллями батьків, учителів українських шкіл і подбаймо, щоб її читання стало обов'язковим для всього, і зокрема для пластового, юнацтва!

Трибуна ЮМПЗ/87 — на тлі емблеми Зустрічі й гербів пластових куренів УСП і УПС зібрані представники громадських організацій, капелян Пласту о. Петро Бублик, Начальний Пластун, Президент СКВУ, Владика Митрополит УАПЦ у ЗСА, Голова Комісії порад і досвіду, Голова ГПБ, та пластові провідники

Почесні гості — зліва Начальний Пластун пл. сен. Юрій Старосольський, Президент СКВУ — пл. сен. Петро Саварин, Владика Мстислав — Митрополит УАПЦ у ЗСА і капелян Пласту, пл. сен. Яро Гладкий — Голова Комісії порад і досвіду

МИ І НАШЕ МИНУЛЕ

Ілярій Домбчевський

СІМДЕСЯТ П'ЯТЬ РОКІВ ТОМУ

Давненько вже просив мене наш курінний Журавлине Перо написати спомин з перших літ мого пластування. Відкладав я це, бо й часу в мене було обмаль, але головною причиною було те, що я здавав собі справу з труднощів відтворити з пам'яті ці давні часи.

Мої побоювання виявились оправдані, бо літа, а головно все те, що довелося нам пережити у тому часі, багатому на війни й вічні політичні зміни, затемнили у великій мірі наші переживання з-перед пів-сторіччя. До того треба додати, що був я тоді дуже молоденьким юнаком і сприймав усе не так, як сьогодні.

Сімдесят років! Легко це вимовити, але пережити цей довгий час не все було легко!

Коли полину думкою у моє давно минуле життя, то годі повірити, що жив я колись у таких примітивних часах, де не було ані радія, ані телевізії, ані літаків, а навіть і електрики не було багато й у мене дома було газове світло. Напевно нашим молодшим друзям тяжко буде уявити собі ті давні добрі, патріархальні часи, часи старої австрійської імперії, де все було упорядковане й довгими літами не було ніяких змін, де гріш все мав ту саму велику вартість й де панував здавна складений товариський закон, з великою різницею клас. Були це часи, в порівнянні з теперішніми, дуже романтичні.

Пам'ятаю ще кінний трамвай у Львові, який тягнула пара добрих коней, а як треба було виїхати на Городецьку вулицю, то допрягали другу пару, бо одна не могла витягнути трамвая вгору. Як перший раз бальон піднісся на Повиставовій Площі в Стрийському Парку, то пів Львова збіглося, щоб це побачити, а як відкись появились на вулиці дві жінки в штанятах, які називали тоді "жіпкельютами", то така маса львов'ян ішла за ними й так викрикували, що вони були змушені перервати свій прохід, сісти на "фіякря" й від'їхати. Авт, річ ясна, не було, тільки славні фіякри з водіянами в циліндрах, або в твердих капелюхах званих мельониками. Залізниць теж було мало, а пошту возили кінними

запрягами й вони називалися “диліжансами”, а коли такий диліжанс зближався до містечка, то поштар брав трубку, що висіла у нього через плечі й трубів, а на цей звук збиралися коло поштового уряду міщани, щоб відібрати часописи й послухати новинок. От і в такому часі восени 1911-го року розійшлась у нас на Філії Академічної гімназії у Львові вістка, що закладають Пласт.

Ніхто з нас не знав докладно, що воно таке і тому ходили на ту тему різні-прерізні слухи. Вкінці прийшла вижидана хвилинка й ми зібралися в класі, щоб довідатися про нову організацію й евентуально вписатися до неї. Ми дуже втішилися, коли з'явився перед нами, всіма люблений учитель руханки Петро Франко. Він розповів нам докладно про Пласт, про обов'язки пластуна й про пластові зайняття. Не забув і про прогулянки, і це нам дуже подобалося й тому майже всі приявні хотіли вписатися в члени Пласту. Та яке було деякого розчарування, коли нам заявили, що пластунами можуть бути тільки добрі учні.

Тоді у нашій гімназії був дуже поширений між учнями “москвофільський рух”. Ми називали тих наших товаришів “кацапами”. Були це вихованки москвофільських бурс і інтернатів, що їх утримували російські державні й добродійні чинники. Вони видавали на це мільйони й учили там російської мови, літератури, історії тощо. Настоятелями були гімназійні вчителі й студенти, що мали дуже добре “коритко” й тому служили вірно. У тих часах були аж три такі бурси, а саме “Народного Дому”, “Ставропігійська” й “Селянська”. Українська була тільки одна “Педагогічного Товариства”. Учні у “кацапських бурсах” мали дуже добрий харч за мінімальною оплатою або й даром. Деякі наші хлопці скоро прозрівали й, або в старших класах кидали таку бурсу, або маскувалися до матури й ставали свідомими українцями, та все ж таки багато з них служили “Матушці Расеї” ціле своє життя й вони дуже нам шкодили все й усюди. Річ ясна, що ми їх не любили й вистерігалися та старалися не допускати їх до Пласту. Але, вони й не дуже перлися туди, бо належали до своїх товариств “Русских Юношей”, чи щось подібного. На перервах зводили ми з ними цілі війни й висліди були різні, бо в четвертій класі було нас менше-більше по половині. Часто густо калічилися ми до крові. Такі то були часи й серед таких обставин почали ми наше пластування.

Сходини наші відбувалися дуже правильно, радо ми на них приходили й старалися їх не опукати. Нашого провідника Петра Франка ми дуже любили, він був для нас ідеалом, ми йому

беззастережно вірили та безоглядно його слухали. Він умів підійти до молоді, бо був добрим педагогом та знаменитим психологом. Спеціально умів з'єднати собі сільську молодь, з якої в 90-их відсотках, складалася наша гімназія. Він потрапив нас захопити і йому ми завдячуємо наше прив'язання до Пласту й вірність його ідеалам. Як я тепер бачу, то мусів він добре опанувати ідеологію й техніку пластування. Не орієнтуюся зараз відносно тодішніх підручників “Скавтіngu”, але мені здається, що вони мусіли вже тоді якісь бути й він їх напевно докладно перестудіював і вивчив. Яке ж було моє здивування й обурення, коли я перечитав у одному нашому журналі дуже строгу критику сходинок, які провадив тоді наш провідник Петро Франко. Не можу зараз знайти в своїй бібліотеці того журналу, але пригадую собі добре, що нас представлено там як “нездисципліновану банду”, чи щось подібного. Не можу ручити зараз за вірність моїх слів, але такий був зміст тієї критики. В ім'я правди почуваюсь до обов'язку це бодай тепер спростувати. На мою думку й так, як я дивлюся на ті речі тепер, і як я відчував їх тоді, молодим юнаком, Петро Франко поступав дуже вміло, з великим педагогічним підходом і знанням виховних методів Пласту. Як згадав я вже, він був добрим психологом і знав, що учням нашої гімназії не вистачало чимененьке говорення, бо це ж були переважно діти села, що змалку пасли в полі гуси, корови чи коні. До тих буйних юнаків, не при звичаєних до міста з його етикою й добрим тоном, треба було підходити дещо інакше, ніж поступали виховники в т. зв. Головніх гімназії, де учні походили головню з міських інтелігентних родин. У нас молодь мусіла вижитися по своєму, потребувала більше руху. Коли хтось твердить, що не було в нас дисципліни то це невірно, бо в нас навпаки була залізна дисципліна. Велику вагу відігравав у нас порядок.

Крім теорії, яку ми засвоюювали собі на сходах, почали ми з весною дуже часті прогулянки й то досить форсовні. І признаюся, що мені, як дитині міста, не раз приходилося важко дорівнювати силі, витривалості й підприємчості моїх друзів уродженців села, але з часом я при звичаївся, загартувався й ціле життя з вдячністю згадував ту фізичну заправу, що дав її мені саме Франко. Найбільше я оцінював це при війську в італійських горах під час першої світової війни.

Наш перший вимарш у природу відбувся, як тільки засяло весняне сонце 1912 р. Одного дня нам заповіли першу прогулянку, що ми маємо постаратися про однострій і виряд. Однострій ми дістали. Спробували його відкись, чи не з Австрії,

або й Англії. Це була синя, радше темно-синя (гранатова) блюзка, чи радше сорочка, здається такі самі штанцята, великий, кріспатий капелюх, не загнений з одного боку, чим відрізнялись ми від польських скавтів, що мали одну крису капелюха загнену. Річ ясна, що не бракувало й палиці. А тепер з радістю і надією на чудесні прогулянки прийшла для мене й велика гризота. Якже ж сказати про прогулянку батькам і як виєднати від них дозвіл на неї? Ця думка дуже мене мучила і я ночами не міг спати й передумав над тим, яких мені вжити стратегічних штучок і аргументів. Мої друзі, що жили переважно в бурсах, або на приватних мешканнях тієї проблеми не мали. Щоб зрозуміти мої труднощі, треба знати саме звичаї і психіку наших тодішніх урядничих родин. Якже ж то? "Син порядних батьків це і ка урядовців піде десь і кудись волочитися?" Знав я, що це не прийде мені легко, бо вже заки дістав дозвіл належати до Пласту, треба було багато переконувань й вкінці наради батька в самого директора гімназії й інших учителів. А тепер прогулянки? Можу там перестудитися, можу опалитися, можу набратися злих манер, можу через те занедбати в науці і т. д., й і т.д. Багато було тих "може" й мені сьогодні вже годі напевно сказати, як мені врешті вдалося дістати цей дозвіл, але пам'ятаю, що коштувало це мене дуже багато й мусів я ужити цілого арсеналу моєї дипломатії.

Перша прогулянка, хоч дуже близька, бо здається тільки на передмістя Львова, була для мене дуже важкою і, як тільки повернув я з неї додому, то зараз, навіть не роздягаючися, ліг на канапу й ніяка сила не могла мене збудити. Опісля ще який тиждень не чув я своїх ніг, боліло мене все. Зате був я дуже гордий зі своїх перших пластових чинів.

Згодом робили ми щораз дальші й більш форсовні прогулянки. Звичайно виходили ми раннім ранком, а верталися пізно вночі і хоч мене спершу коштувало це дуже багато труду й завзяття, щоб фізичною витривалістю дорівняти моїм друзям-уродженцям села, то вкінці я мало що різнився від них. На передмістях, а головно на Замарстинові й Жовківським, ми мусіли зводити формальні війни з львівськими батяркуками, що прозивали нас різними нецензурними словами й такий вираз, як "русін сьвіня" був ще дуже делікатним. Кидали на нас камінням, а як було нас менше, то старалися підійти до нас і деколи не одному з нас попадалося так, що нераз приходили ми додому закривавлені й мусіли вибіхуватися, що впав, або драпнувся об дерево, а було тоді дома плачу й нарікання... На одній прогулянці стрінула мене іншого роду катастрофа. Мені єдиному осталося

було дещо лімоняди у полевій пляшці, а тому, що у нас все й зі всім треба було ділитися, то тільки я зачав пити, товаришам здавалося, що я вже випив надто багато й взялися відбирати від мене пляшку, але так нещасливо, що вибили мені по половині два передні зуби. Не плакав я за зубами тільки журився, що буде дома. На щастя, коли я прийшов, то вже спали, а на другий день я звалив все на війну з "кацапами".

Пізніше ми робили під час маршів теренові ігри, ставили шатра, читали мапи, рисували пляни й училися як у природі послуговуватися компасом, орієнтуватися після дерев в лісі тощо. Так ми підготовлялися до довгих, кількадедних прогулянок. Здається мені, хоч напевно вже не можу собі пригадати, що першу нічну прогулянку мали ми щойно на День Весни, мабуть 1913-го року. Хоч був я вже старшим і загартованим і мої батьки вже призвичаїлися до мого пластування, то все ж таки мав я ще дуже багато клопоту, заки добився дозволу. Пригадую собі, що крім відбуваних нормальних сходів і прогулянок, ми ходили ще вчитися стріляти. Стріляли ми, розуміється, тайно в підвалі Львівської Січі, на Коперника вулиці, зі старих дуже важких австрійських крісів, що їх я ледве міг підняти.

Прийшов пам'ятний 1914-ий рік. Нашу силу заманіфестували ми здвигом Січей і Соколів. Був це крайовий здвиг і я ніколи його не забуду. Я не міг взяти участі в поході, але пополудні був на площі Сокола Батька й бачив частину вправ і ту масу народу з представниками найвищої влади включно. Це було щось величного. Маршували також з крісами Українські Січові Стрільці й нікому навіть і в думку не прийшло, що вкортці прийдеться їм піти здобувати волю України.

Війна заскочила мене в Західній Галичині в селі Хваловіце, на самій границі російського царства, на против міста Сандоміре, що було вже на другому-російському боці. Якраз перед самою війною приїхав на Здвиг до Львова наш далекий свояк, що був поштмайстром якраз у тих Хваловіцах і взяв мене на кілька днів до себе. З тих часів пам'ятаю один, дуже неприємний епізод. Австрійцям, за спеціальними посвідками, можна було переїжджати Сян і відвідувати Сандомір, що лежав на другому боці цієї дуже широкої у тому місці ріки. Вибралося раз ціле товариство й мене взяли з собою. На середині ріки до човна почала діставатися вода й нам грозила небезпека. Всі потратили голову, а були це головно жінки, і я, хоч наймолодший, мусів перебрати команду. Вдалося нам вичерпати воду й щасливо

доїхати до берега й на страху си з собою. На середині ріки до човна почала діставатися вода й нам грозила небезпека. Всі потратили голову, а були це головно жінки, і я, хоч наймолодший, мусів перебрати команду. Вдалося нам вичерпати воду й щасливо доїхати до берега й на страху скінчилося. Не згадую цього тому, щоб хвалитися, тільки на це, щоб доказати, що саме пластовому вихованню завдячую я це, що якраз тоді я не стратив рівноваги духа і вирятував себе й других від певної смерти.

Після звільнення Галичини від москалів ми знову відновили Пласт, але це вже не було те саме. Пластували ми, як тільки могли. Старші всі були на війні, з моїм впорядником Яриновичем включно. Він, як доброволець січовий стрілець і перший хорунжий УСС-ів, згинув смертю героя мабуть на Маківці. Був він прекрасним пластуном, знаменито орієнтувався в терені й завжди служив нам прикладом. За те, що був він дуже добрим товаришем любили ми його до безтями, а за його пластове вироблення шанували й слухали без застави. При цій нагоді мушу зазначити, що ми звикли були шанувати авторитети і повинувалися без найменшого спротиву своїм зверхникам, хоч би й була між нами й невелика різниця віку, і нам навіть на думку не могло прийти, щоб можна було наказу не виконати.

Майже всі вихованки Петра Франка погинули в обох світових війнах, а кістки моїх любих Друзів зараз спочивають на широких степах України, або в італійських горах. Не стрічав я їх вже більше ніколи в житті. Мені єдиному приходиться відстворювати з пам'яті часи первісного пластування, яке дало мені тверду життєву заправу й залишилося назавжди прекрасним спомином моїх юних літ.

“Вузли Дружби” — ч. 8-Травень 1962

Сильний удар неприхильної долі вдосконалює характер.

Характер — це легамент, який єднає всі наші особливості (квалітети). Людині сильного позитивного характеру нещастя може принести більше добра, ніж зла.

СУЧАСНІ ВИЗНАЧНІ ПЛАСТУНИ

**ГЕНЕРАЛ М. КРАВЦІВ
ПЕРЕБРАВ КОМАНДУВАННЯ 3-ОЮ ДИВІЗІЄЮ ЗСА**

Генерал-майор М. Кравців (справа) із своїм попередником генерал-лейтенантом Дж. Стотсером

Вірцбург, Західня Німеччина. — Тут відбулася в дні 10-го червня ц.р. святочна передача проводу 3-ої дивізії піхоти, відомої під назвою дивізії Марне, у руки генерал-майора Миколи Кравцева.

Це високе вирішення для ген. М. Кравцева рівночасно дає йому можливість повернутися до цієї військової частини, в якій від донедавна працював аж до часу, коли його покликано для спеціальних доручень до Пентагону.

Генерал-майор М. Кравців перебрав команду над 3-ою дивізією від генерал-лейтенанта Джорджа Стотсера, який тепер обняв пост заступника команданта військових американських сил в Європі і сьомої армії. М. Кравців є 72-им командантом 3-ої дивізії, яка була створена у 1917 році й перейшла свій хресний вогонь в 1918 році у битві над Марною, з якого вийшла переможно. Це й дало дивізії популярну досі назву "Марне Дивізія". В часі Другої світової війни дивізія Марне була єдиною американською військовою частиною, що боролася в Європі на усіх західніх фронтах.

Від 1958 року дивізія має доручення бути відповідальною за дію НАТО на терені Європи.

На святочному іменуванні генерал-майора М. Кравцева командантом цієї славної дивізії були преставники усіх частин дивізії, як також члени 12-ої німецької дивізії панцирників і 5-ої французької дивізії. Після святочної церемонії, з усіма військовими подробицями, в офіцерському клубі відбулося прийняття на честь новийменованого командира.

У двотижневику 3-ої дивізії, що виходить під назвою "Фронтлайн", з датою 12-го червня 1987 року появився репортаж про генерал-майора Миколу Кравцева з численними знімками з церемонії, як також інтерв'ю з уступаючими комендантами.

Марта Р.

У ДІТРОЙТІ МИ ВІТАЛИ ГЕНЕРАЛА

"Хто говорить, що мрії не сповнились смілі"...

Богдан Кравців "Кораблі"

Була гарна червнева субота, коли дітройтська громада зібралась дуже чисельно в Українському Культурному Центрі,

щоб зустрітись з генералом бригади американської армії Миколою Кравцевим, якого запросила Організація Українських Американських Ветеранів, як головного доповідача, на свою Конвенцію у 40-річчя свого існування. Господарі вечора — в комбатантських синіх шапочках. Точно в означеній годині входить на залю генерал у військовій формі в супроводі о. Бернарда Панчука, колишнього майора американських збройних сил, тепер пароха української католицької церкви Непорочного Зачаття у Гемтремку й інших ветеранів. І засідає в центрі президіяльного стола.

* * *

Як же син подібний до батька Богдана, якого Ася так добре знала ще зі Львова!

На залю вмаршовує почесна гвардія Американської армійської автоторової команди з прапорами у повному військовому строю, у блискучих шоломах, з прапорами в руках, стає перед генералом, командир гвардії звітує генералові про прибуття і просить дозволу заткунти прапори перед президіяльним столом.

Сповнивши службу, гвардія засідає за призначеним для неї столом. Співають американський гімн. Авдиторія встає. Відтак точка за точкою, починається програма: деклямація "У пам'ять", відкриття офіційної частини "Вечора", інсталяція ексекутиви товариства, "Слово" Крайового Коменданта українських комбатантів Відділу "Жінок-Помічниць". А там представляють генерала, пояснюючи, що він син провідного пластуна, визначного українського поета, журналіста, політичного діяча Богдана Кравцева. А народжений він у Німеччині...

* * *

А тепер Асиними очима знову картина минулих днів: невелике підгірське містечко Н., у якому Ася на вакаціях у родини.

Батько генерала — Богдан, провідник пластової прогулянки, ціллю якої здобути найвищий вершок Чорногори, Говерлю, і зустрітись з пластунами, які жили в Чехо-Словаччині. (Кордон між тими двома державами проходив вершком Говерлі, а не всі пластуни, які жили в цій сусідній державі, могли приїхати до Польщі).

Ася за попереднім домовленням мала прилучитись до цієї прогулянки. А тут зливний дощ: один, два дні... А по горах стеляться хмари, хмари...

Богдан тримає мапу на колінах, сидячи посеред нас і

заповідає:.... У таку погоду не беруть вас далі вести. Прогулянка відкликана!" Погляд Богдана твердий, відклику немає!

Того року шаліла повінь на Підкарпатті.

* * *

Друга світова війна. Після деякого перебування у Німеччині Ася переїхала за океан. І поселилася у Дітроїті.

Якось одного року загостив Богдан до цього міста. Був гостем у рідні Асі. Розмовляли й ділилися всі спогадами про перші кроки в Америці.

І розказував Богдан... Якось я питаю свого сина Миколу, яку професію він хоче вибрати, коли закінчить середню школу, а він мені відповідає, що хоче вступити до Військової Академії у Вест Пойнті.

На ньому допитливі погляди присутніх.

— А що ж тут дивного — втручається Ася: — Адже ж ти, Богдане, визначний член УВО (Українська Військова Організація), згодом ОУН (Організація Українських Націоналістів). Син успадкував батькову вдачу!

Богдан усміхається.

* * *

Продовжують представляти генерала: він член Організації молоді Пласт.

* * *

А перед Асиними очима нова картина минулого: Рік 1957. Перша Міжнародна Пластова Зустріч в Канаді після переїзду масової української еміграції за океан. Стоять численні ряди пластунів й пластунок у виструнчених рядах на "Пластовій Січі" перед почесною трибуною, на якій стоять основоположник Пласту Олександр Тисовський, Начальний Пластун Сірий Лев — Северин Левицький та інші члени пластового Проводу Америки й Канади.

Бунчужний Зустрічі Микола Кравців, відібравши звіти від поодиноких частин, маршує до звіту перед найвищим Пластовим Проводом. Хтось збоку зауважує: "Кажуть, що він робить у Вест Пойнті замітні поступи, мабуть далеко зайде".

* * *

І далі представляють генерала. Доповідач знайомить присутніх із різними нагородами його, що їх він отримав в часі

своєї військової служби. А опісля висвітлюють фільм про американський військовий виряд, уживаний змеханізованими американськими частинами.

* * *

Слово має генерал. У своїй промові він підкреслює, що сьогодні американські збройні сили складаються у 93 відс. із випускників середніх шкіл і мають у своєму розпорядженні найновіший, незрівняний змеханізований виряд. Наголошує він теж відданість американського народу ідеалам волі, яким служили попередники сучасних поколінь. При кінці своєї доповіді робить відклик до своїх батьків і предків, які були свідками проголошення незалежності України, і які залишили своїм нащадкам — дітям і внукам духа змагання за "від нікого незалежну Україну".

Після промови генерала нагороджують пропам'ятною таблицею. А тоді вступна молитва, що її проводить о. Бернард Панчук. А відтак — вечерея.

А опісля ще розвагова точка одного із ветеранів Дивізії "Галичина". Відтак заключна молитва о. Нестора Столярчука, пароха української православної церкви св. Покрови. Пустіє президіальний стіл.

А де ж генерал? А ось в одному із закутків залі довга черга. Ася підступає ближче туди, а там, у самому кутку за малим столиком, сидить генерал і розписує автографи. Чи ж дивно? Адже ж кожний хоче мати його підпис. Тому й черга довга. Стоїть за підписом й Ася.

На залі вже грає танкова музика. Дехто й починає танцювати. Отримавши підпис, Ася поспішає додому. А в голові одним одна кружляє думка: от, що значить унапрявлення батьками виховного процесу дітей вдома, в українській школі, в українській організації молоді. Вони таки залишають слід у душі покоління, народженого вже поза кордонами Батьківщини!

Правдивий провідник — це звичайна людина з надзвичайною рішучістю.

Шлях до осягнення доброї opinii — це намагатися стати тим, чим бажаєш бути.

(Сократ)

ПЛАСТОВИЙ ЗАКОН НА ТЕРЕЗАХ

Микола Грушкевич, Войн.

ПИТИ ЧИ НЕ ПИТИ?

У цей карнаваловий час, як і попередніх років, приносить українська преса вістку про вечерниці “Червоної Калини” в одній із субот лютого в готелі Лов Гленпойнт в Тінеку, Н. Дж. У часописі “Свобода” з 21 січня 1986 читаємо: “Ці традиційні вечерниці, які давнішими роками організували колишні українські вояки, тепер перебрали під опіку члени пластових куренів “Червоної Калини”, які стараються бути гідними переємниками цієї гарної товариської імпрези...” Славно, коли пластуни беруться продовжувати світлі традиції Українських Січових Стрільців. Але не дуже воно славно, якщо до тих традицій належить теж девіза: “Пиймо друзі, грай музико, нам вже все одно, бо правдиве тільки в світі музика й вино!”

У минулому році, запрошуючи на ці традиційні вечерниці запевнювали, що кожний може там пити стільки різного алкоголю, скільки в нього влізе. Це за 50 доларів з вечерою, а за 30 доларів тільки з музикою. (У цьому році підвищили ціну вступу до 60 доларів. Тод, певно, можна буде взяти ще плящину додому). Така рекляма для алкоголю на українській розваговій імпрезі, та ще й у лютому — місяці тверезости, нечувана!

Тяжко повірити, що до того доклали рук пластуни, члени славного Загону Червона Калина. Коли в обороні пластових засад у своєму курені виступив один з принципових старих “каліняків”, тяжко за те постраждав “видворенням” зо свого улюбленого куреня. Якби була змога, запроторили б сердегу ще в психушку як “з ума шедшого”. Чи ж був він голосом “вопіющим во пустині” й не найшовся ніхто більше серед червонокаліняків, щоб обстояти слушну справу?

У попередньому “Слові” накреслив я декілька думок на непопулярну тему пиття алкоголю. Закінчив я свою статтю висновком, у якій вкрався на втіху декому лісовий чортик. Правильний текст кінцевого речення такий: “Пластуни сеніори назагал не мають ніякого переконливого здорового аргументу, щоб спонукав їх пити алкоголь, і тому їх обов’язком є при кожній

нагоді служити прикладом, як оминати цього підступного ворога”. Це відноситься теж до членів славного куреня УПС “Червона Калина”.

Микола Грушкевич, Войн.

ЧИ МАЄМО НА ЦЕ МОРАЛЬНЕ ПРАВО?

Редактор “Пластовго Шляху” звернувся до мене з письмовим проханням підготувати на початок 1988 року для одного числа матеріяли присвячені тверезости, а одночасно з рамени Пласту у співдії зі СКВУ започаткувати в лютому (в карнаваловому часі) тиждень тверезости серед цілої української громади. Ідех дуже добра, одначе має поважні “але”.

Беручи до уваги, що наступний рік буде проходити під знаком Ювілею Тисячоріччя Християнства України, теж “Пластовий Шлях” повинен тоді присвятити особливу увагу цьому великому Ювілеєві, а зокрема ролі Пласту в ньому.

Пластова ініціатива в пропаганді тверезости — це шляхетне завдання, але чи ми маємо на те право? Яким лицем може закликати українську громаду до тверезости елітарна організація, в якій, вправді, зобов’язує повздержність, але вона сама неспроможна зберегти її серед своїх членів?

Давно проминули часи, коли за переступлення 12-ої пункту пластового закону усували з Пласту, бувало ще й з товариським бойкотом. Не чув я, щоб у модерну пластову добу, хтось вилетів за те з Пласту. Хай би хтось те заперечив, тоді стало б на душі легше. Ми стали, чомусь, невразливі, за всякі промахи проти абстиненції. Ми звикли дивитись крізь пальці на всякі прояви її порушення й то незалежно, чи вони вдолі між посполитими, чи вгорі серед провідних високопоставлених пластових “дигнітарів”. Коли ж якийсь пластовий колектив порушив засади пластової повздержности, стараємося цього не добачити, а коли нам це покажуть пальцем, не осуджуємо, але поблажливо толеруємо. Коли ж той колектив усуває зо своїх рядів невігідного йому із-за пластової принциповости члена, вмиваємо від того руки й “наша хата скраю”. Чи призабули ми, що дозволяти на гріх, мовчати на гріх і не карати за гріх є теж гріхом?

Не від речі буде на тому місці згадати слова поета:

*“... Та нам знесиленим журбою,
Роздертим сумнівами, битим стидом
Не нам тебе провадити до бою”.*

Так не нам, сучасним пластунам, вести народ до бою за тверезість.

До цього може мати моральне право тільки частина з нас, що зберегла вірність 12-ій пунктові пластового закону. А чи багато їх є? Якщо б поставити на терези ваги дорослих пластунів з одного боку тих, що респектують пластову повздержливість, з другого ж тих, що її легковажать, тоді, правдоподібно, ці перші опиняться високо вгорі, що й буде виявом їх високої вартости, а ті що їх переважають будуть низько в долині й ними Пласт гордитися не може. Тільки ці, що добилися на гору, можуть мати право горлати про тверезість. Не будучи, однак, виявом пластового загалу, їм не віритимуть. У цій справі під сучасну пору хіба тільки давнє “Відродження” найде беззастережну увагу громади. Саме в наших рядах маємо останнього голову згаданої установи, який недавно тяжко постраждав у нас за непохитну вірність ідеї тверезости. Ото ж йому належить право вдарити у великий дзвін тверезости, а тоді й наші менші дзвони пригодяться.

Ці дзвони будуть гомоніти й для нас і будуть будити наше пластове сумління до застанови й обнови. Не приховуймо зла, що в нас за 75 років загніздилося, пізнаймо його й викиньмо з корінням. Найтяжчий грішник буде спасений, коли визнає свої гріхи, жалує за них і постановить поправу. Видержливість у чесноті повздержности буде доброю покутою для нас і забезпечення перед покутою. Хочу вірити, що дух Дрота в час нашого Великого Пластового Ювілею зійде на всіх нас і очистить нас від всякої скверни. Тоді й ми скріплені в чесноті повздержливости відзискаємо право проповідувати її, а покищо “medice cura te ipsum!”

Мала ребелія час від часу це добра подія.

*Людство не може переболювати забагато
реальности. Щоб бути реалістом, мусиш вірити в
чуда.*

(Девід Бен Чуріон)

ЮМПЗ/1987 У ДЗЕРКАЛІ

Ярослав Кіт

“ГЕЙ, ПЛАСТУНИ, ГЕЙ ЮНАКИ!”

(Завваги і підсумки з нагоди ЮМПЗ-87)

Пластова Січ, Грэфтон, Онт. Канада. Тут відбулося 19-23 серпня закінчення III-го етапу Ювілейної Міжкрайової Пластової Зустрічі з нагоди 75-ліття Пласту і 40-річчя його в Канаді.

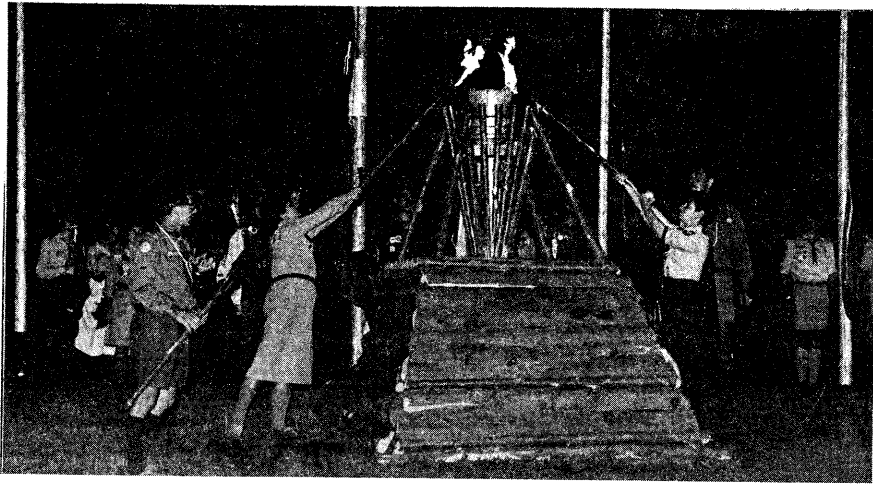
Це було українське пластове джемборе, яке відбувається що п'ять років по різних країнах українського поселення. В Ашаффенбурзі 1948 р. я був як новак, на “Пластовій Січі” 1957 р. — як старший пластун, а на “Вовчій Тропі” 1982 р. як батько. А на останній на “Пластовій Січі” як турист і приглядався як наші діти таборують. Отож, я вже знаю за чим слідкувати і чого сподіватися на цій Зустрічі. Тепер читачам передаю свої завваги й підсумки.

ЮМПЗ-87 відбулася під гаслом “Шлях до одности Пласту в змагу” “За прадідну славу”, “За Батьківську Землю”, “За віру Христову!” Зустріч була інакша від попередніх не тільки організаційним підходом, але й змістом зайнят. Замість того, щоб мати один табір чи одну зустріч на одному місці, то їх було аж три, тобто, ЮМПЗ-87 була поділена на три окремі й відмінні етапи. Кожний етап мав свою власну програму і провід. Такий підхід виявився, мабуть, найкориснішим елементом цілої зустрічі. В цьому є заслуга пл. сен. Ореста Джулинського і його співробітників переважно торонтських сеніорів.

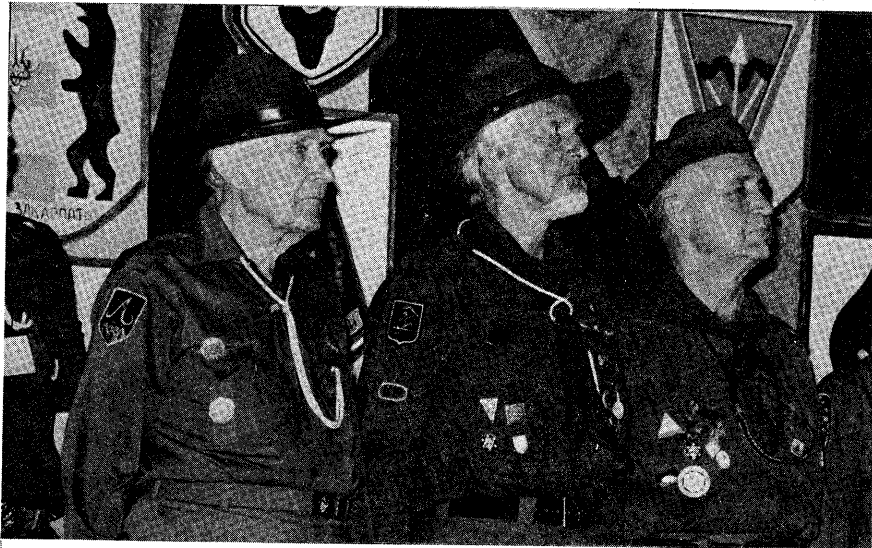
ПЕРШИЙ ЕТАП ЮМПЗ-87

Він відбувся 8-17 серпня у різних місцях, підтаборами.

Підтабір для 11-14 річних прихильників і прихильниць, під назвою “Шлях до слави” відбувся на монреальській пластовій оселі Батурина. Це гористий і лісовий терен у провінції Квебек біля границі американського стейту Вермонт. Їх всіх тут було десь 60.

Запалювання ватри — зліва пл. сен. Орест Джулинський — голова Організаційної Комісії і КПС Канади — передав огонь пл. сен. Надії Теодорович — голові КПроди Австралії, зліва голова КПС з Німеччини пл. сен. Марта Мялковська

Пластуни провідники — Начальний Пластун — Юрій Старосольський, Голова Головної Пластової Булави — Василь Янішевський, Президент СКВУ — Петро Саварин

Вони були поділені на два курені. Дівочий курінь був в лісі по одному боці таборового озера, а хлоп'ячий — по другім. Кожний член куреня відповідав за свою кухню, тобто, вони самі собі варили. Оселя постачала харч. Спали по шатрах, по двох на шатро.

Над ними всіма панувала прекрасна таборова церковця св. Володимира і Ольги бойківського стилю. Табір пройшов без ніяких проблем.

Підтабір учасників і учасниць, 13-15 рр., під назвою "Шлях до одиности" відбувся в Бон Еко. Це провінційний парк в Онтаріо на північний схід від Торонта. Цей лісовий терен з малими горбками, повний малих і великих озер та рік. Але таборовики не були над водою.

Дівочий і хлоп'ячий підтабір мали по чотири курені досить близько один від одного. Один курінь тут мав приділене одне місце на таборування, таборову площу. Тут дівочий і хлоп'ячий підтабори провадили свої власні кухні для своїх таборовиків. Спали по шатрах. Лятрини й вода до пиття були близько. З командою їх усіх було 200-і. Табір пройшов успішно без проблем.

Підтабір розвідувачів і розвідувачок, 15-18 річних, п.н. "Шлях до правди" разом зі скобами й вірлицями, був у найдикішій в найбільшій провінційній парку Онтаріо Алгонквін, близько 300 км на північний захід від Оттави. Це гористий, скалистий лісовий терен, повний рік і озер і всілякої тваринної і пташиної дичини. Терен тут подібний до карпатського хребта — північного Бескида. Сам підтабір примістився над озером Біла риба (Whitefish).

Тут було шість хлоп'ячих і шість дівочих куренів на таборових площах. Біля кожного куреня була лятрина й водяна фонтана. Висіла листа з числом, назвою, списком проводу й учасників. Кожний курінь складався з 20-х таборовиків і був поділений на два гуртки. Тоді, коли один гурток мав, наприклад, водяну програму, то другий мав теренову. Спали в шатрах по двох. В курені кожний відповідав за свою кухню. Посередині терену куреня було місце, де можна було собі варити. Їх усіх з командою було понад 400. Курені були близько себе, чисті, а програма зорганізована. З приємністю було їх тут фотографувати.

Тут було два випадки. Одного вечора, під час ватри, вовк вкусив одну дівчину в руку. Подія не була ні трагічна, ні кривава. Паркові стрільці, на другий день, зловили вовка й забили.

Другий випадок виявився більш критичний, але тільки спочатку. Одна дівчина впала зі скали і побилася. Тут д-р Б.

Лялюк скоро допильнував ситуацію, яка на кінець виявилася тільки побиттям ноги. Місце випадку було всім знане, як місце заборонене і окреслене як недоступне для таборовиків.

Підтабір старших пластунів і пластунок мав за свою базу онтарійський провінційний парк "Мирфіс Пойнт", на північ від міста Кінгстон. Це був мандрівний водяний підтабір. Парк простягається над рікою Рідоу, в околицях якого повно великих і малих озер, які ріками сполучені аж озером Онтаріо і 1000 островів. Всіх тут було 92 учасники/ці. Вони були поділені на гуртки.

Вартість підтаборів можна так оцінити:

Всі підтабори мали великий вплив на поведінку і почуття національної свідомости кожного учасника й учасниці, не рахуючи тут корисних впливів на них самого теренового доквілля. Тиждень спільного життя, співпраці і забави дали їм змогу, перш за все пізнати себе взаємно, пізнати, що таке Пласт і пластування, а по друге, запізнатися з учасниками з інших міст і країн і в той спосіб довідатися про ширший світ української громади. Вони мали нагоду зрозуміти, як вони стоять супроти інших національною свідомістю, володінням рідної мови і науковим особистим досягненням.

Їхні курені були так помішані, що ніяка група учасників не могла домінувати над другою, хіба що своїми здібностями чи поведінкою. Юнацький курінь № 311 ім. Юрія Шухевича, наприклад, складався з учасників з Австралії, Клівленду, Ньюарку, Рочестеру, Торонта, Оттави й Чікаго. Їхнім комендантом був ст. пл. Орест Мялковський з Мюнхену! Дівочий курінь №310 ім. Ірини Сенік, гурток №310Б, наприклад, складався з учасниць з Детройту, Клівленду, Чікаго, Оттави та інших міст. Впорядницею була ст. пл. Ксеня Панчук з Нью Джерзі!

Отож, таке розчленовання матерніх куренів і поєднання на підтаборіві курені змусило учасників знайти спільну мову між собою і відчувати свою національну гідність, не звертаючи уваги на те, що деякі говорили німецьким акцентом чи вживали австралійські слова й говорили про свої міста чи країни. Їх єднав Пласт. Вони були собі рідні кров'ю і душею, брати і сестри української громади. Тому то вже в цьому першому етапі сповнилася більшість намічених сподівань організаторів ЮМПЗ-87.

ДРУГИЙ ЕТАП

Другий етап ЮМПЗ-87 відбувся 18-19 серпня. Він був

інакший. Він відбувся в іншому оточенні і з іншою програмою, рівнож корисною і позитивною для учасників з'їзду.

"Ми покинули ведмедів, лятрини й шатра" та прибули до "цивілізації", до Оттави, столиці Канади, де є "різні крамниці, музеї і парки". Так окреслив один учасник другий етап.

Тут в Оттаві вперше зустрілися всі підтаборовики й разом заманіфестували свою національну гідність і пластову поставу перед канадським світом. Їх було около 800!

До Оттави прибули учасники підтаборів автобусами і замешкали по публичних школах J. S. Woodsworth H. S. і Highland Park H. S. Їх годувала Оттавська Пластова Станиця в кухні УПЦеркви св. Успіння. В Оттаві вони оглянули державні інституції такі, як Парлямент, музей і архів, і пішком відбули турне по місті.

У вівторок 18-го серпня, 5:30 вечора, в новозбудованому УК Соборі св. Івана Хрестителя був відправлений екуменічний Молебень з нагоди празника Преображення Господнього і освячення овочів. Відправу очолив о. парох Володимир Шевчук, ЧСВВ, в асисті о. д-ра Юрія Герича і о. рек. Йосифа Андріішина. В тім Соборі, який містить 275 вірних по лавках, помістилася вся пластова молодь, всіх 800, на превелику радість всіх учасників і вірних.

Емоційним моментом була подія перед Собором. Одна, 81-річна бабуся з Торонта, яка перебувала в Оттаві, роздавала пластунам овочі зі свого посвяченого кошика з метою стрінутися і дати овочі теж своєму внукові, який, якраз десь у цей час зник.

В середу рано, сонячного 19-го серпня на Парляментській Горі й перед міською Ратушою відбулася велична і парадна маніфестація всієї пластової молоді, якої Оттава, місто державних парад, ще не бачила.

Історична вартість і вага цієї маніфестації полягає в тому, що вона мала великий вплив на скріплення національної свідомости й гордості кожного учасника. Ніяка інша маніфестація в Оттаві, на яких я бував, не мала такого впливу на учасників, як саме ця.

Тут перед Парляментом стала гордо й свідомо ваги своєї присутности численними рядами 800 осіб пластова молодь з цілого вільного українського світа. Вона не кричала. Не демонструвала. Вона маніфестувала перед канадським урядом свою 75-літню пластову спадщину та 40-річне своє існування в Канаді. На неї ніхто за це не сварив. Щобільше і важливіше, їх канадський уряд хвалив за це. І то ще українською мовою устами своїх українських послів. Це нечувана річ для тих, що прибули з Франції чи з Аргентіни, де вони проживають і де тиск асиміляції й

почуття меншецінності немилосердно діє.

З Парляментської гори до всієї молоді, говорив і вітав її пл. сен. Василь Янішевський, голова Головної Пластової Булави, посол і міністер Юстиції, дост. Р. Гнатишин, який теж передав привіт від прем'єра Канади — Дост. Б. Малруні, посол Л. Аксворті, який теж передав привіт від Дост. Дж. Тирнера, провідника Королівської Опозиції в Парляменті, ст. пл. і федеральний посол Андрій Вітер, М.С., який теж передав на руки ст. пл. Орестові Джулинському чек на \$10.000 від Дост. Д. Кромбі, міністра відповідального за багатокультурність. Довшу промову виголосив пл. сен. Петро Саварин, голова СКВУ і лицар Канадського Ордену.

Після того вся пластова молодь, разом з великою кількістю туристів в Оттаві, приглядалася до світової слави церемонії — зміни варти, в якій брала участь військова оркестра і ґвардія Ґренадірс. Парляментська Гора перемінилася в емоційний і величний спектакль помпи й церемонії, який залишиться пластовій молоді на пам'ятку ще на довгі роки.

Марш до Ратуші був також парадний. Понад один кілометр тягнулися колони підтаборних куренів під звуки власних барабанів з прапорами напереді. Маршрут був по престижних вулицях Велінґтон і Сасекс, де на них дивилися члени й урядовці з американської, британської і французької амбасади, з міністерства Закордонних Справ, з резиденції Прем'єра Канади і Генґубернаторки. Всі вони, як і туристи в місті, вітали їх, фотографували їх, а деякі тільки чарувалися пластовим "цвітом і красою", бо чогось подібного ще не бачили.

Справді, сам col. Olie North, кращої і патріотичнішої молоді не бачив.

Перед Ратушею, як і перед Парляментом, як господар, гордо і з патріотичними почуттями стала пластова молодь з прапорами й командою спереду. Їх тут на дворі зустрів і привітав щирими словами як господар Оттави дост. Джім Дурель, посадник міста. Він їм виразно сказав, що оцінює їхню присутність у місті й побажав їм успіху в організаційній праці.

Тому, що англомовна мідія цю величну подію промовчала, то нашим обов'язком є сказати публично і для історії написати, що це була історична пластова маніфестація, варта нашої пошани і похвали на адресу організаторів другого етапу ЮМПЗ-87.

ТРЕТІЙ ЕТАП

Третій етап ЮМПЗ-87 відбувся в Ґрефтоні, Онтаріо, на

"Пластовій січі", на схід від Торонта, 19-23 серпня.

Це була вже комбінація першого і другого етапів. Тут чуть не захиталася могутня організаційна машина ЮМПЗ-87, яка була в руках торонтонського сеніорату, який вже показував свої роки і свій час. З другої сторони, причина могла бути природня, і як таку трудно було її оминати. Факт є що тут, з бурхливою силою і драматичним вислідом завітав крутіж, який поламав електричні дроти на околицю і спричинився до того, що на Зустрічі вже всі події не були на час!

З того, що ми бачили, оглянули і чули, то так можна окреслити цей етап. Будучи тут вже всі разом і у більш дозвільній атмосфері, то пластова молодь мала нагоду нав'язати кращі особисті контакти на майбутнє. А батьки, гості й приятелі, які тут прибули зблизька і здалека, мали нагоду себе стрінати, обмінятися думками, і згадати свої молодечі роки в Пласті. А в Пласті й такого потрібно.

На "Пластовій Січі" були успішно переведені всілякі й теренові ігри, змагання, товариські зустрічі, гутірки, ватри, дискусії та наради пластового проводу. Думаємо, що своєчасно пластовий провід опублікує свої постанови на користь загальної української громади, а не сховає їх десь по домівках як це дотепер робилося. Пласт мусить жити з громадою й інформувати її про своє життя.

З тим на думці, у нас є кілька питань на адресу Пластового проводу. Чому провідники не стають їм, в теперішньому розумінні, більш видимими? Вони десь сидять по своїх криївках і тільки деколи показуються на якусь парадну, чи бенкет. Станиці їх не бачать. Молодь їх не знає і тому ними не цікавиться, як це було добре доказано під час їх виступів і промов в Оттаві і на дефіляді. З того, що я міг оцінити, навіть із того, що вони публично говорили, то Пластовий провід не є в курсі справи з проблемами на низинах. Провідники, як мені казали деякі учасники, ще думають по старокрайовому, вони є "сквер". Які є їхні погляди на тих, що носять довге волосся? Говорять по-англійському? Або є чорні чи подібного расового кольору? А вони вже є.

Табір був поділений на дві частини. Пластова молодь таборувала за залізничним шляхом який переходить через табір і ділить його на двоє. Сам факт, що тут поїзд переходить час від часу лякало багато батьків, був страх за можливий випадок, який не стався. Все ж таки, через цю колію "Пластова Січ" не є добрим місцем на відбування масової, на велику скалю якої-небудь зустрічі.

На т.зв. публичній частині табору, яка колись була фармою,

ще залишилися залишки її. В одному старому будинку помістилася організаційна і адміністраційна управа ЮМПЗ-87, в одному маленькому і вже похиленому домику знаходилася ювілейна крамничка, а в іншому виставка і т.д. Торонтонській Пластовій Станиці минуло 40 літ. Чи не пора вже поставити тут якийсь культурний центр для пластової молоді для вжитку під час таборувань і для громадян оселі, які тут живуть? Вже пора!

Отож тут, в тій невивігдній частині табору, крутилася більшість загальної публіки і шукала собі якогось зайняття поки не пічнетесь якась програма. Дехто пробував користати з озера, але воно не має пляжі і доброго місця на зустрічі.

Пластова крамничка не була відповідна для гостей на ЮМПЗ-87, ні своїм місцем, ні своїм товаром. Місце замале й тісне та малодоступне. Ювілейні товари були закоммерційні й задорогі. Щось вартнішого, то скоро зникало і не було вже більше. Крамничка повинна була мати матеріали пов'язані з історією Пласту, з життям в Пласті, з її філіятелистикою, і з Ювілейною Зустріччю тощо. Такого вибору крамничка не мала. Були тут і ще інші крамарі, що продавали свої товари, але їх було мало і сам вибір також обмежений.

Тут є на місці поставити Пластові наступні питання. Пластові минуло вже 75 літ. Коли побачимо якусь добре опрацьовану книжку про Історію Пласту? А коли побачимо Історію Пласту в Канаді? Їй вже минуло 40 літ. Чому не використати тих, що творили Пласт і є ще при житті? Чому не використати матеріали, які валяються по пивницях і їх не видати? Я особливо хотів би бачити пластову гаслову енциклопедію, яка могла б сучасному виховникові пояснити хто був "Сірий Лев", що таке "Писаний камінь", що про нього мова в пісні...

На публичній частині табору були дві гарні і цікаві виставки. "Музейну" виставку мав пл. сен. Юліян-Мар'ян Борачок з Баффало. Для молоді як і для гостей це була дуже корисна виставка. В ній були картини, медалі, гроші, відзнаки, знімки, мапи й інше з минулих часів, всі історичної і мистецької вартості і з пластовою тематикою. Друг Юліян теж був відповідальний за прекрасне оформлення і поставлення гербової трибуни для гостей. Це місце чарувало гостей і учасників під час дефіляди.

Друга виставка складалася з експонатів, які прислали на виставку різні пластові станиці чи курені. Деякі були високого мистецького рівня, за що були належно, вибраною комісією, оцінені й публично нагороджені. Відповідальними за цю виставку і її догляд була пл. сен. Рома Ганьківська, пані Ганя Троян. На

жаль, не всі станиці щось приготували. Оттавська, наприклад, нічого не зробила.

В суботу, вітряного 22-го серпня, відбулися кілька подій, вартих нашої уваги.

По полудні відбувся здвиг молоді. Всі учасники були в білих спортивних одягах. Вони теж випустили в повітря сині й жовті бальони, що на тлі синього неба та ясного сонця робило миле враження на глядачів, на пластовий провід і на запрошених гостей, українських і чужих. На великому майдані пластова молодь провела, між іншим, різні фізкультурні покази й вправи. Своєю присутністю звеличав цю подію Блаженніший Мстислав, митрополит і первоієрарх УАПЦ в ЗСА.

Після того відбулася дефіляда всіх учасників ЮМПЗ-87, молодь по своїх країнах, а сеніорат по куренях. Дефіляду приймала Пластова Головна Булава (це пластовий провід), команда ЮМПЗ-87, представники українських молодечих організацій, ОДУМ, СУМ і представники чужих скавтових організацій польської, канадської.

Дефіляда була парадна, під звуки пластової оркестри. Вона різнилася від Оттавської маніфестації тим, що тут вже молодь маршувала на стиль олімпіади, тобто країна за країною. Свої спільні підтаборові хустки юнацтво замінило назад на свої станичні. Дефіляду очолив, як гостинний відділ, юний СУМ з Торонта.

Гордо і під звуки оплесків з сторони понад кількатисячної публіки маршувала патріотично настроєна пластова молодь з далеких країн Аргентини, Австралії, Британії, Белгії, Франції, Німеччини та з ЗСА й Канади. Всі вони держали гордо й несли високо свої державні прапори. За ними маршували, також гордо, але вже віком старші історичні і заслужені курені "Бурлаки", "Вовкуляки", "Лісові Чорти" та багато інших — відомих зі своєї діяльності куренів пластунок і пластунів.

До тієї, понад тисячної численної молоді, заговорив коротко, але з батьківським підходом Блаженніший Митрополит Мстислав, який, між іншим, їй сказав, що "коли людина не знає рідної мови, то вона є дикою". Він теж нагородив іменинницю серед пластунок ст. пл. Ольгу Хміляк відзнакою св. Ольги. Довшу промову виголосив пл. сен. Василь Янішевський, голова ГПБ.

Того ж вечора відбулися дві ювілейні ватри. Одна весела, цікава тим, що брав активну участь у ній загальний учасників. Друга ватра на закінчення ЮМПЗ була нова. На нашу думку всі жарти на адресу церкви чи духовенства не є темою ювілейної ватри і то ще

під проводом духовника. Рівнож, точка 1000-ліття Хрещення України, яка була добре технічно поставлена, темою цікава й повчаюча, теж не є предметом ювілейної ватри. Її можна поставити окремо. Що я хотів бачити і, ті особи, що я з ними говорив, були тої самої думки, це мали б бути точки розв'язані з 75-літтям Пласту і, 40-річчям його в Канаді, тобто, пункти пластового змісту й характеру.

Концертна частина ватри була слабка. Погоджуюся з думкою Богдана Тимця, що ця частина була б краща і зацікавила б молодь більше, коли б на сцені виступали ті пластуни й пластунки, які вийшли з Пласту й увійшли вже у професійний мистецький світ, де вони прославляють наше добре ім'я своїми талантами. Їхня присутність тут, і аргумент, заохотив би сучасну молодь до подібного осягу, бо показав би їм, що Пласт не є ексклюзивний клуб, а патріотична й суспільно орієнтована організація, і рівноправна в чужому суспільстві, і тому варто в ній жити.

В неділю рано, 23 серпня, були відправлені два окремі Богослуження, католицьке і православне.

В малій пластовій каплиці, (здався б великій станиці імпазантіша й більша) св. Літургію відправив о. Є. Левицький для вірних УГПЦ. На майдані, в присутності великої кількості пластових куренів і гостей, св. Літургію відправив о. Тарас Карпюк, в асисті о. Дмитра Панькова, для членів УКЦ.

Ще досі не розумію чому в Пласті не можна спільно відправляти св. Літургію? Тут треба підкреслити, що в Пласті членами є багато молоді православного віровизнання, а ще більше в проводі, на вершинах. Хто каже, що в Пласті не має екуменізму? Я був мило здивований, коли під час фотографування, я завважив свого молодшого сина, зі своїм товаришем, служачих о. Левицькому, УГПЦ!

Тут є на місці додати ось такі завваги. Для юнацтва в далеку дорогу їздив, і на підтаборах Алгонквін і Бон Еко Богослуження відправляв о. Тарас Карпюк, а на Батурині о. Ігор Мончак. На маніфестації був і маршував з юнацтвом також о. Тарас Карпюк. Православного духовенства нігде не було видно, тільки вже на трибуні під час дефіляди. Отож ми щиро високо оцінюємо присутність у таборі 92-літнього Блаженнішого Мстислава. "Море йому покоління", — подумав я.

Закриття табору було, рівнож, парадне. З трибуни прощала молодь, Пластова старшина і команда, коротким і довгим словом. Прощав їх Начальний Пластун, пл. сен. Старосольський. Прощав їх пл. сен. Орест Джулинський, голова ЮМПЗ-87. Прощали й інші.

Молодь і сеніори діставали заслужені ними відзначення, признання і нагороди. Деякі за спорт, за пластові вмілості й за працю в Пласті й на громадській ниві. Під трибуну підходили хлопці й дівчата, молодші й старші, яких радісно й голосним "СКОБ!" вітала вся святочна громада, під командою пл. сен. Ореста Гараса.

Надання нагород є все позитивним явищем, бо нагороджують одних за працю і труд, заохочують до змагу і до наслідування. Кожний потребує похвали й нагороди, старший чи молодший, станиця чи курінь.

Тут ще треба зробити такі загальні завваги:

Головні промовці на Оттавській маніфестації, на дефіляді й на закритті задовго говорили. Молодь, вимучена тереновими зайняттями і стоячи в теплім однострою під горячим сонцем, не є зацікавлена довгою промовою і ще такою, яка не відноситься до них, а до загальної публіки. Мені, власне, було дивно, що духовники це зрозуміли і говорили коротко і до речі, а провідники Пласту ні!

ПРАПОР. Чому Пласт не має свого власного загального прапору? Він користується національним і курінним прапорами... А що мають повісити в себе в домівці ті станиці, які не мають свого курінного прапору? Пласт повинен мати свій загальний організаційний прапор. Такий прапор можна було б навіть у себе в хаті повісити чи десь на концерті чи на якомусь публічному вічі. Такий би, власне, прапор придався б на Оттавській маніфестації, щоб наша громада знала, що то саме Пласт маршує.

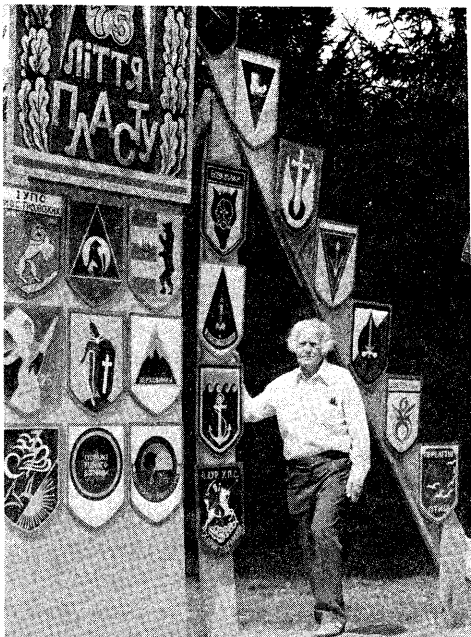
Так, англійську мову можна було виразно чути, і то навіть на публичних теренах. Найбільше її вживала американська, а найменше канадська молодь. Говорилося, що німецький курінь був готовий перейти на німецьку мову, якщо не перестануть вживати "американку". Найбільш нелітературною мовою говорив сам провід. А це погано.

Дисципліна була тверда, але гуманна. Таке було, наприклад, підслухано на одному з підтаборів.

"Яр..., чого ти мені пускуєш"?

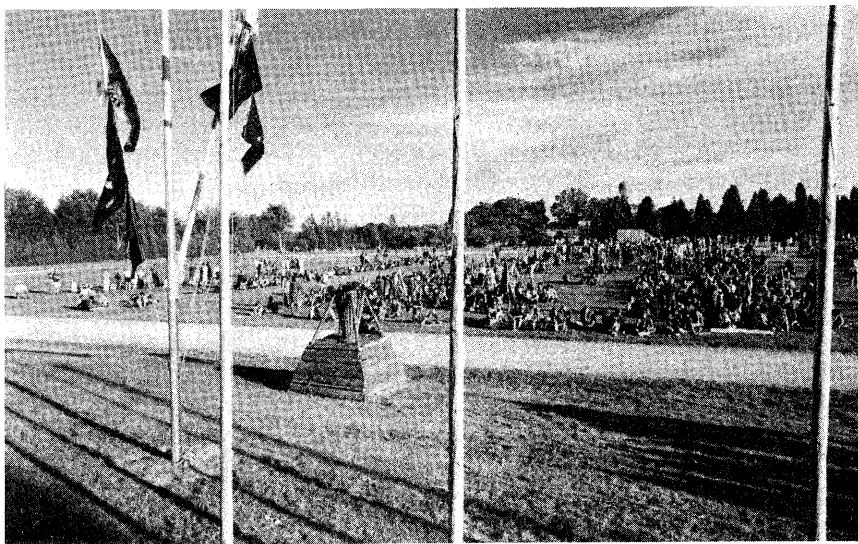
"Я би міг тебе пацнути, але я того не зроблю. Ти знаєш чому? Тому, що я думаю ти є добрий хлопець. Десь там, глибоко всередині, ти є добрий хлопець".

"А ну до роботи".

Частина з декоративної стіни при трибуні з курінними гербами.

Стоїть пл. сен. Маркіян Борачок — декоратор пластових імпрез та відомий маляр і любитель збирав пластових і національних пам'яток

Дозвілля — юнацтво зустрічається...

Найкращі хлопці були з Австралії. Найкращі дівчата з Клівленду. Найбільш мила пісня була "Чи знаєш, що ти людина", найбільш популярна пісня була "Де гори Карпати".

Чи здійснилися пляни й сподівання організаторів ЮМПЗ-87?

Відповідь можна побачити в очах батьків і їхніх дітей. А саме. Вертаючись додому з нашими дітьми, ми такі відповіді дістали, почули думки.

Вони співали нам різні таборові пісні. Вони оповідали таборові жарти і всілякі пригоди. Вони були захоплені табором і таборовим життям. Так говорили наші діти, ті, які не хотіли їхати у табір, бо вони не матимуть телевізора, радіо й інше й теж тому, що вони припускали — цей табір буде такий нудний, як їхній станичний.

Вони мали довгу листу адрес своїх нових товаришів і товаришок. Вони говорили, що писатимуть до них і то по-українськи. Вони говорили, що хочуть зустрічатися на їхніх таборах, десь на якомусь "писаному Камені", десь, може, аж в Австралії. Так говорили ті наші діти, які, дотепер, не були зацікавлені писати до "Юнака" чи десь до знайомих. Обіцували, що писатимуть по-українському.

Отож, хто з батьків може не бути задоволений з ЮМПЗ-87? Хто з батьків може бути проти зустрічі нашої молоді? Тому Пласт повинен застановитися ще над цією пропозицією.

Чому не скоротити роки відбування ЮМПЗ? Вони задовгі, а в молоді зацікавлення і пам'ять є коротка. Роки йдуть і інші події в їхньому житті перебирають їхні зацікавлення. Для нашого найстаршого буде вже 21 років на наступний ЮМПЗ. Хто знає, де він буде і чим буде цікавитися? Ювілейні зустрічі можна мати частіше, по власних країнах, а відтак між кількома країнами. А чому не запросити до участі на таких зустрічах, наприклад, СУМ чи ОДУМ? Пластова старшина повинна над тим застановитися і опрацювати трохи інакший формат ЮМПЗ. Нам треба наших дітей тримати поміж нашою українською молоддю і в громаді якнайдовше.

... Український Пласт став реалізатором окремої української виховної концепції.

(З резолюцій II КУПО)

СВІТЛА І ТІНІ ЮМПЗ-1987

Спинаєшся лісовою стежкою, а напроти тебе сунеться гора. Побачивши таке незвичайне видовище, тебе спочатку огортає переляк, а потім, у міру як віддаль меншає, твої почування міняються в здивовання, а далі таки в певне веселе задоволення. Бо ти поступово пізнаєш, що ця гора складається з накопичених частин пластового вираду. Є там наплечник на величезній рамі, шатро, спимішок, вітрівка, пелерина, казан, менажка, польова пляшка, ліхтарня, сокира, лопатка, дзеркало і ще всякі речі, що їх годі розпізнати. Навіть "Життя в Пласті" визирає одним ріжком з кишені наплечника. Посередині всього — біля цятка. Далі константуєш, що це все порухується на тоненьких ніжках, озутих у тендітні черевики. Прийшовши зовсім близько, бачиш, що біла цятка — це дещо зарум'яніле личко маленької юначки, а весь той крам якимось чудом держиться завішений на її спині. І тепер уже знаєш напевно, що ти прибув на ЮМПЗ-87.

Для тих, що не були на ЮМПЗ-87: Жалуйте! Бо ніякі оповідання, жодні репортажі не спроможні передати вам тих вражень, які там набуто. Другого 75-ліття вже не буде, як і не буде декого з тих наших друзів, які ще цього разу були з нами, як і не було вже багатьох таких, що ще брали участь у ЮМПЗ п'ять років тому. Отже: переживання неповторні.

А для тих, які організували й перевели ці святкування: Дякуємо Вам, Друзі й Подрузи, за цікаву Зустріч, за приємність, за дружбу, за пластовий дух. Ви зуміли так поставити справи, щоб зі зустрічі максимально скористала не лише молодь, але навіть і сеніорат.

Сказавши це, хочу вичислити деякі позитиви та й від'ємні аспекти ЮМПЗ. Це все лише на те, щоб зафіксувати для організаторів майбутніх зустрічей, що варто наслідувати, а чого оберігатися. Слід зазначити при цьому, що це лише деякі фрагменти з ЮМПЗ-87, бо ж годі одному спостерігачеві всюди бути й про все знати.

ЩО БУЛО ДОБРЕ НА ЮМПЗ-87?

— **Організація.** Весь апарат підготовки й переведення Зустрічі діяв надзвичайно справно й заслуговує на подив.

- **Таборування** юнацтва серед природи під час I етапу.
- **Плавби:** вітрильниками, канойками, понтонами.
- **Харчування.** Я не чув, щоби хтось з молоді нарікав на харч, як це звичайно буває.
- **Лікарська опіка** — може навіть задобра. Деяким юнакам накладали обмеження, які не були потрібні.
- **Доволі часу** на зустрічання, контакти.
- **Участь митрополита Мстислава.**
- **Участь пластунства з далеких країн.** Зокрема милою була присутність репрезентанта Бразилії.
- **Погода** під час останнього етапу. Не було спеки, а ночі були холодні. Голова ГПБ мабуть був зайнятий іншими справами й не мав часу кидати громів.*
- **Контроля авт** на терені ЮМПЗ.
- **Станок виміни закордонної валюти.**
- **Пластова крамничка.**
- **Філіателістичні випуски.**
- **Неперевершений гумор** "отця Пупчика".
- **Здвиг молоді** в суботу пополудні. Вправи з прапорцями й бальонами. Першорядна хореографія, захоплююче виконання.
- **Час дефіляди.** Блаженна думка мати її о 5-ій годині вечора в суботу, коли зовсім не було гаряче.
- **Звуково-світлова система** на святковій ватрі.
- **Прозірки** на святковій ватрі, що ілюстрували історію Пласту. Доведено її від початків, аж до сучасності — до тої міри, що висвітлено сцени не тільки з початкових етапів ЮМПЗ-87, але й із перших точок тієї ж самої ватри.

* Голова ГПБ як науковець досліджує громи, що "прибувають" до відомої вежі (CN Tower), у Торонто.

— **Багато більше** позитивних аспектів Зустрічі, які годі всі перерахувати.

А ЩО МОГЛО БУТИ ІНАКШЕ?

— **Бракувало головного католицького капелана** Українського Пласту.

— **Пізнє доручення інструкцій** і карт зголошення до частин. Це могло бути частинною причиною, чому кількість учасників ЮМПЗ-87 була помітно меншою від попередніх зустрічей.

— **Бліда участь чужинецьких скавтів.** Не було їх видно.

— **Спізнення багатьох точок програми виставляє дуже погане** свідоцтво Пластові.

— **Система оплат.** Треба старатися якось оминати завваги того типу що: "Чому я маю платити 10 дол. за одну ковбаску на обід".

— **Обмеження участі новацтва.** Не було сталого новацького підтабору. Тільки принагідні новаки й новачки, що прибули з батьками, мали деякі організовані зайняття й брали участь у виступах. Відсутність формального підтабору УПН мотивовано тим, що:

а) Новацтво не брало участі в попередній ЮМПЗ (не відповідає правді).

б) Не було кому ними зайнятися. ("Орлинний Круг" міг був перевести новацький підтабір. Можна було заангажувати сеніорів, які не мали інших зайнять).

в) Бракувало приміщень. (Якщо були ліжка в куренях для сеніорів, а для новацтва не стало місця — то в нас є якесь дивне викривлення вартостей).

— **Замала група людей у веденні сесії ПКТ.** Не виглядає поважно, коли сам голова ГПБ мусить бути предсідником одної з конгресових нарад.

— **Ствердження, що "нема виховних проблем",** бо — мовляв — успішно проведено технічні аспекти програми ЮМПЗ. Однак це треба завдячувати добрій підготові Зустрічі, а не вважати вислідом виховної роботи, яка в багатьох місцевостях залишає багато до побажання.

Контроля мас. Найпевніша рецепта на хаос — це вишикувати молодь у лави й наказати їй слухати довгі й нудні промови, яких вона не розуміє. Ми не навчилися з попереднього досвіду, що того не можна робити.

— **Груповання експонатів** праць молоді на виставці. Зложені речі деяких куренів були розбиті за темами, так що важко було уявити собі цілість праці даного куреня. Були завваги, що в мистецькій комісії не було ні одного мужчини, ні одного члена Пласту.

— **Авта в підтаборах** на останньому етапі. Члени проводів не повинні мати спеціальних привілеїв, яких не мають інші. В разі нещасливого випадку, краще викликати лікаря з центрального пункту, аніж везти пошкодженого вночі лісовою доріжкою без належної медичної підготовки до транспорту.

— **Порушення нічної тиші** деякими учасниками. Служба Безпеки не зуміла цього належно сконролювати.

— **Весела музика** з голосників перед ранньою молитвою.

— **Театральність** святкової ватри. Ватра, яка стояла збоку, мала тільки символічну функцію.

— **Обряд Хрещення** на святковій ватрі. Учасників не повинні класти в ситуацію силуваної участі в сакраментальних обрядах, бо тоді відсутнім є елемент добровільності, що уневажнює значення обряду й залишає несмак. На мою думку (як теж і інших присутніх) такі виступи не надаються на пластову ватру.

— **Брак співучасті** присутніх у ватрах. Це було найбільше помітним при співі.

— **Недостатнє вивчення** уривка з твору Тараса Шевченка на святковій ватрі.

— **Точка з пластовими прапорами.** Посвячених курінних прапорів не слід уживати до того роду виступів. До того надаються знамена, яких ні один курінь не привіз. Раджу впровадити в широкий ужиток знамена частин, кошів і станиць (не кажучи вже про гурткові (ройові прапорці), як це вже давно було приписане постановою в "Пластових Вістях").

— **Пісня при Ватрі"** заінтонована занизько на обидвох ватрах. Майже неможливо було співати. Цю пісню треба починати високо.

— **Впоряд.** Непознайомленість з приписами пластового впоряду, як вони подані в брошурі “Впоряд для пластунів” та в підручниках “Життя в Пласті” і “Посібник зв'язкового”. При звіті обов'язує команда “До звіту **направо** глянь!”. Оце “направо” й є суттєвим у військовій традиції. Від віків почесне місце було й є на правому крилі — там стоїть прапор і головнокомандуючий відділом. Заввага, що часами зверхник стоїть наліво, не витримує критики. Команда “На право глянь!” для віддання почеси збереглася досьгодні в американській армії й військових з'єднаннях інших держав. Деякі пластові чинники стараються елімінувати “направо”, а запити в цій справі збувають мовчанкою. “До звіту направо глянь!” є традиційною командою українського війська і Пласт має обов'язок цю традицію зберегти. Непотрібно було під час закриття ЮМПЗ тримати цілість “на струнко” цілих 15 хвилин, поки хорунжі розв'яжуть затвердлі вузли при прапорах. Коли тільки прапори опущено, треба дати команду “Спочинь!”

— **Нарушення принципу понадпартійности** Пласту через поміщення на трибуні провідника одного партійного середовища й представлення його як такого. У минулому, здається, пластуни-партійні діячі мали більше пластової второпности й не виступали на пластових імпрезах з рамени своїх партійних урядів.

— **Закриття Зустрічі**, яке тривало 2 1/2 години! Мабуть ніякі приписи пластових пересторог не передбачають такої кари. Треба мати виrozumіння до дітей, які є потомлені, мають замовлені літаки, й яких чекає далека дорога. Непотрібно було вчитувати поіменний склад булав усіх таборів — це було надруковане в програмі ЮМПЗ. Рівнож зайві були безконечні гратуляції відзначенням і іменованим. Молода людина є розгублена, коли до неї тягнеться ціла фаланга дійсних і увялених достойників, яких вона не знає, як і не знає, яке їм до неї діло. Привітати вирізнених має той, хто переводить іменування (відзначення і найстарший рангою присутній на святі), в даному випадку: Начальний Пластун). Усі інші можуть відповідніше виявити своє одушевлення пізніше.

Прочитавши це все, дехто слушно запитає, чому я цього не зроблю краще, якщо я такий мудрий. Чи я зумів би був підготувати й перевести ЮМПЗ-87 краще? Гадаю, що певно ні. —

Т. Горохович

ЧИМ ЗБАГАТИЛА НАС ЮМПЗ/1987 в КАНАДІ?

*У радісну пору, у Зустрічі день,
Іздаля, з полудня, з півночі
Ідуть пластуни і співають пісні,
А вітер їх стягом лопоче.*

Борис Олександрів

Була і радісна пора, зустріч з прибулими з далеких заморських країн, були табори, були змаги, (а змагалися не оригінальні прибулі гуртки, але створені на Зустрічі), був спорт, були мандри, вітри лопотіли багатьма стягами, були плавби на канойках серед розцвілих лотосів на водах канадських озер і “ризковна” понтонами, були ватри (веселі й сповнені поважного змісту за гаслами “За предківську славу!”, “За батьківську землю!”, “За віру Христову!” Були труди з ходженням щодня “три кілометри” по харч, вимагали обережності трійливі рослини, докучали дощі, комарі, оси й миші, були в лісі вовки (один з них “поцілував зубами” стійкову!), були скелі й пропасті та чари природи (завели одну замріяну самітну юначку на верх скелі, вона чомусь захиталась і впала у глибоку яму!)

Але все це в наслідках не було трагічне, зате сприяло близькому співжиттю й дружній атмосфері. Тому й, як це звітують батьки, дружба між таборянами продовжується листуванням.

Учасники цієї Зустрічі розповідають про своє перебування на всіх трьох її етапах із захопленням (очевидно є винятки, є навіть анонімні скептичні вислови кількох таких у запитниках!)

Про настрої таборовиків можна довідатись не тільки з одноднівки п.н. Ювілейна Міжкрайова Пластова Зустріч 75-річчя Пласту (у ній є різна творчість — поезія, проза, ігри, рисунки, багато фотографій), яка віддзеркалює думки і почування таборовиків, які живуть у різних кліматах, культурах, різних системах державного устрою.

Учасники таборів ось що написали в таборівій одноднівці:

“Змаг до Висот” дав юначтву нагоду переконатися, що українська мова цікава. Таборовий змаг, переведений на стиль телевізійної програми викликав захоплення, веселу атмосферу й охоту вчитися нових українських слів”. (ст. пл. Любомир Хабурський — виховник).

Як тільки ми приїхали на таборову площу, нас охопив страх. Чи автобуси часом не заблудили? Чи може це табір канадських та американських скавтів, а його провадить українська булава нашою мовою? Але під час відкриття виявилось, що це справді український пластовий табір. Це нас заспокоїло. Добре, що ми сюди приїхали! Тепер всі юнаки мають нагоду, ні, примушені вживати нашу "пластову" українську рідну мову — принаймні, коли хочуть з нами говорити. На жаль, багато з них з цієї нагоди не хотіли користати". (Пл. роз-чі: Тарас Ребет і Мирослав Гомола, Німеччина).

"Ми видумуємо всякі псевда для подруг і друзів, наслідуємо місцеві птиці гаґари. А коли миємо волосся в озері, нам здається, що ми русалки. У таборі завжди є пригоди, які ми пам'ятаємо, і з яких можна пізніше посміятися". (II-ий Курінь).

"Ми майже на горі, (Та ми не змучені), Бо ми є пластуни!" (пл. прих. Роман Добровольський)

"Мати їй казала, (Щоб любов вона мала) До свого народу й країни), До своєї рідної України". (пл. уч. Адя Мельник).

"Хоч живу далеко від рідного краю, (Хоч народилась на чужині), Любов, думки мої я складаю), Батьківщино, це я пишу Тобі! ст. пл. Ліда Куліш — виховниця).

Мабуть в найбільшій мірі поглибились патріотичні переживання, збагатились думки пластового доросту, їхня українська духовість під час II-го етапу в Оттаві, коли мали нагоду стояти перед Парляментом і слухати привітань та відчувати прихильне відношення представників Уряду до них. А вітали численні лави молоді, які стояли перед будинком Парляменту, не тільки державною мовою, але й українською. Були ці привітанопромови від Уряду — в імені прем'єра Канади Б. Малруні вітав посол і міністер справедливости Р. Гнатишин, від провідника опозиції в парламента — посол Л. Аксворті, міністер багатокультурности Д. Кромбі передав через посла А. Вітра дарунок (10 тисяч дол.). Вітали українською і державною мовами пластуни: пл. сен. василь Янішевський — голова ГПБ, пл. сен. Петро Саварин (президент СКВУ і лицар Ордену Канади), пл. сен. Андрій вітер, М. Р., Р. С.

З гірки перед Парляментом, де мали учасники ЮМПЗ змогу побачити славну церемонію зміну варти й "показатися" великій кількості глядачів, що прибули масово на цю параду, вирушили головними вулицями столиці до міської Ратуші під звуки пластової оркестри. Їх привітав посадник Оттави Дж. Дурель і обдарував молодь відзнакою столиці Канади. Пластуни ж обдарували й парламентаристів і посадника спортивними сорочками з емблемою Зустрічі. Все це могло відбутися в Канаді,

в країні, де виходять 130 часописів 50-ма мовами, і де багатокультурність "лежить в самому серці цієї ідеї", вона стверджена конституцією Канади. Все це мала пластова молодь змогу побачити в житті.

Уважливе й тепле відношення громадянства — чи то за перебування на молебні у Свято Спаса в католицькій церкві, чи за вечері в залі парафії православної церкви в Оттаві, а обід в католицькій парафії в Монреалі, а далі вже на III-му етапі дбайлива опіка збоку Організаційної Комісії, соняшна погода й краса природи та велика кількість приятних зустрічей — радісно настроювала молодь, це в'язало її з громадянством, будило довір'я й прив'язання до свого. Додаймо до цього ще й те, що на третьому етапі Організаційна Комісія дуже "догодила" таборовикам — вони мали готовий харч. І це було заплановано доцільно — щоб молодь мала якнайбільше часу для зустрічей. А бажання зустрічатися видне з анкет, з розмов, з листів по Зустрічі. Батьки висловлюють готовість оплачувати такі зустрічі в майбутньому. А вони ж коштовні! Це те нове, що стало дійсністю! Але поруч з цим виринає не маловажна проблема, яку дали відчути КПС-ам ті пластові родини в минулому й тепер, які мають труднощі ці кошти зібрати (більше дітей в родині, безробіття, недуга!)

Та все ж таки загальне захоплення успіхами цьогорічної ЮМПЗ в Канаді має свою мову. Наближаємося до 40-річчя Пласту в діаспорі. Ми відбули, поселившись на різних континентах і країнах 10 ЮМПЗустрічей. Кожна мала своє гасло, з ним пов'язану програму й своєрідний вплив на виховний процес. Доцільно було б докладно проаналізувати цей вплив на підставі звітів, дописів у наших журналах і громадській пресі, зробити висновки, зібравши досвід. ЮМПЗ/1957 за гаслом "Мандрівка землями України" з її великим вкладом праці в підготову й проведення програми (а підготовляла її також і сама молодь) виготовляла народні одяги окремих земель України, дуже багато експонатів на виставці, "жива" мапа України на великому просторі, над якою літав і розкидав привітання "з України" незабутній Славко Лучкань, засвоєння знання про обрану область окремими куренями, традицій, пісень тощо).

Але молодь не співжила дружньо, було трудно витворити відповідну атмосферу, була ревалізація.

ЮМПЗ/1972 на "Вовчій Тропі" дуже чисельна (самих юначок було 700!), з дуже багатою програмою (чудові історичні одяги юначок, починаючи з трипільських, козацьких, кінчаючи на

народних), виведення обряду гуцульського весілля, обжинок, змаги за українське мовлення, за точність у заняттях, за пластову поставу, практичну зарядність у таборванні, конкурси драматичних сценок, співу, інструментальної музики, танків, деклямації поезій шестидесятників, вправи палицями пластунів, теренові ігри, скечі і врешті виведення всіма учасниками на площі емблеми ЮМПЗ/1972, вимарш учасників із запаленими смолоскипами на кінцеву ватру, щоб підкреслити її зміст за гаслом “Пластова ідея завжди жива!” На підставі експонатів на виставці мистецька комісія мала приготувати видання — історію юнацьких куренів ЗСА і Канади. (Чи сталося це?) Учасників — з виховних уладів на цій Зустрічі було близько 3 тисячі. багато було й матеріалу про неї.

Захоплення з перебування на цій Зустрічі серед молоді великого не було. Мабуть було завелике навантаження працею, змагами, а це витворювало ревалізацію. Зате здобутки самого знання й весь матеріальний дорібок, вмілості у великій мірі піднесли потребу контакту юнацтва з Україною, її культурою, що можна було спостерігати в пресі, у звітуванні з діяльності, за навчання на курсах українознавства.

ЮМПЗ/1978 в Скелястих горах у Канаді мала за мету познайомити молодь з осягами українців у провінції Канади в Альберті, щоб спонукати її здійснювати в щоденному житті гасло “Плекаймо творчо-будуючий державницький дух!” даючи можливість побачити осяги українців на Заході Канади та наголошуючи участь пластунів у визвольній боротьбі та в громадському житті, а поруч з цим мала на цій Зустрічі наша молодь і нагоду гартувати дух і тіло прогулянками у гори.

Чергова ЮМПЗ/1982 на “Вовчій Тропі” не мала особливого характеру. У програмі (крім звичних церемоніялів) був введений обряд свята Купала, покази пластової справності за таборвання, виставки експонатів, зустрічі з етнічними скавтами, ватри. У всьому змаг за першенство. Позитивом цієї Зустрічі в найбільшій мірі була активність при підготовці й переведенні її 10 матерніх Куренів УСП і УПС, тобто участь у праці разом двадцятьох старшопластунських і сеніорських куренів і одного куреня тільки УПС. Вони мали відповідальність за окремі ділянки праці.

Зустріч 1983 в Німеччині — пам’ятна красою терену, яку могли учасники оглядати за прогулянок в гори, з мандрівок по Європі (була змога одній групі побувати й у Карпатах, відвідуючи Буковину в Румунії). Були нагоди відвідати загально відомі

Учасники новацького табору на тлі декорації ЮМПЗ/87.

Учасниками табору були тільки ті новачки й новачки, які прибули з батьками на Зустріч.
З нимизліва пл. сен. Володимир Луців, Начальний Пластун —
Юрій Старосольський і гніздова ст. пл. Мотря Ільницька

4-ий Курінь УПЮ-ок з Філядelfії під час дефіляди на ЮМПЗ
в одягах з часів трипільської культури
(2.500-3.000 перед Хр.)

туристичні місцевості, а зокрема могили Симона Петлюри, Євгена Коновальця, пластунів у Мюнхені й Міттенвальді — Степана Бандери, Дам'яна Пеленського та інших визначних громадян, що спочивають на цвинтарях у цих містах.

Австралійська ЮМПЗ/1876-8 запам'яталася учасникам її з ЗСА, Канади й Німеччини щедрою гостинністю господарів, усім новим, що має Австралія.

На тлі цих коротких згадок про важливіші ЮМПЗ спробуймо знайти відповідь на питання — чому ця остання викликала загальне захоплення нею у молоді, який висновок з того слід би зробити.

1) Вона мала деякі нові елементи: три її етапи, що мали відмінні програми

а) табори за пробами (а з тим і за віком!)

б) різні місцевості, назви таборів, гасла

в) різні програми в кожному таборі (вони не були трудні!)

г) учасники були доцільно поділені на таборові гуртки, курені, а також у шатрах були таборяни з різних станиць і країн.

2) Тому, що членство в гуртках і куренях було з різних країн і міст не було конкуренції поміж країнами. а це об'єднувало юнацтво, сприяло близькому співжиттю, а з тим і дружбі.

3) Відмінність трьох етапів Зустрічі позитивно впливала на добрий настрій. Коли молодь з лісів і з вод та невигод таборування у природі прибула до Оттави в цивілізацію, то це викликавало радість, а з тим і охоту оглядати музеї, бібліотеки, архіви (до того щось особливо близьке їм, бо бачили пластові архівні матеріали, колекцію експонатів українського мистецтва в національному музеї Канади — дар покійного д-ра Михайла Гуцуляка), побували в парламенті, в гарному храмі на молебні з нагоди свята Спаса, ділилися свяченими овочами. Була й забава ввечері того дня.

4) А третій етап мав усе, що подобалося молоді: таборували, оглядали виставки, могли купувати речі у крамничці, чули через голосники різні повідомлення, жарти, мали сонце, вітер з хуртовиною, харчувалися як у ресторани, парадували, маніфестували свою єдність одностроями й різноманітністю прапорів. Були учасниками ватер — своїх таборових і двох спільних з усіма прибулими на Зустріч. Слухали привітів, промов. Кінчали свою Зустріч Богослуженнями, дефілядою з церемоніалом закриття.

Організатори цієї Зустрічі так запланували її, щоб було багато атрактивності в її програмі, тобто того, що дає радість. Про цю атрактивність була запланована навіть дискусія їх на Зустрічі з представниками скавтів і українських молодечих організацій.

Який же з цього висновок, який досвід для використання по Зустрічі? Нема сумніву, що успіх її був у злеті творчого вогню активності, запалу, які розганяють байдужість, інертність, а пробуджують іскру творчості. Заслуга Організаційної Комісії, що

вона взяла до уваги три основні елементи виховного процесу під час тривання всіх етапів ЮМПЗ — 1) інтерес до знань, (було це в програмі таборів); 2) дбайливість про добру атмосферу не було разючого капральства у підході проводів таборів до юнацтва, що дало у висліді зближення поміж ними, а з тим була і передача взаємних впливів на себе (провід позитивно висловлювався про молодь, і навпаки! А це передумова успіху виховання!); і 3) перебування учасників з різних країн, станиць у таборових мішаних гуртках невимушено сприяло дружбі (не було ж потреби бути конкурентами у змагах за першенство своєї країни чи куреня, гуртка), духовна сила таборян була відразу видна, молоді взагалі властива прекрасна здатність — жити серцем, дбати не про своє, а передусім про загальне добро.

Тому ця наша Зустріч мала успіх, що в неї вклали багато зусиль члени Куреня "Карпатські Вовки", які були відповідальні також і за приготування терену (а це трудна довга фізична праця!), їхній вклад праці не був ні відомий, ні прославлений. Крім них віддано працювали й члени Пластприятю, видна була, але не згадувана на ЮМПЗ ніким праця пл. сен. Маркіяна Борачка з Боффало, було багато людей — пластунів і не пластунів, яких серця відізнались жертівністю праці для потреб Зустрічі (наприклад ст. пл. Іна Боровець-Сушко, яка приготувала одяги для пластунок-виконавців програми останньої ватри, чи пл. сен Олег Іванусів і ст. пл. Левко П'ясецький, що їхні фото з останніх подій Зустрічі й прозорки побачили ми на кінцевій ватрі, чи праця пластунок і пластприятельок, що zorganizували крамничку й багато інших, яких годі всіх вичислити). А згадуємо тут про це, щоб були зрозумілими ті довгі списки імен і прізвищ, що їх подає програма-брошура.

І так ЮМПЗ показувала здатність "жити серцем" у багатьох, здавалося байдужих до Пласту, вона запалила іскру національного єднання поміж молоддю, скріпила пластову дружбу. Але час може її погасити. Тому всім нам треба дбати про її постійне горіння. Є багато способів втілити ідеї у живі людські думки й емоції, робити їх живими й завжди тривалими. Для цього потрібна виховна праця в домітках, дома, у школах. Дружбу скріпить листування, виміна касетами зі споминами, плануваннями, виміна враженнями, дописами до журналів, вечорами з розповідями про Зустріч по станицях товаришам, батькам, використовуванням видань (Співаника, "Шляхами Тисячоріччя", "Ювілейна Міжкрайова Пластова Зустріч" (велика кількість привітань, їх зміст!), аналізою всього, що в'яжеться з

ЮМПЗ та читання статей про неї у пластовій і громадській пресі. Тоді буде справді ця Зустріч успішною. Бо хто намагається розібратися в успіхах і в причинах невдач у своїй виховній праці, у своїх взаємовідносинах зі співробітниками, хто пробудив потребу й інтерес до пошуків, той досягнув успіху.

ВАЖЛИВЕ ПОВІДОМЛЕННЯ ПРО ПКТретій!

Щоб уможливити загалові членства Пласту, батькам пластової дітвори й молоді та Пластприятелям познайомитись з матеріалами (доповідями й дискусіями), які були змістом трьох сесій ПКТ, а які досі не були ще поміщені в пластовій чи громадській пресі, виготовлено тасьми, які можна набути, звертаючись на подану адресу. Ціни приступні, бо мета акції — дати змогу всім бажаним підготуватись до КУПО, наради якої будуть 19 листопада 1988 року.

Mrs. Iroida Wynnicky
711 Westmount Rd., W.
Kitchener, Ont. N2M 1S1
CANADA
Tel: 519-578-6684

ШКОЛА — це двері в чудовий світ знання. З цих дверей дорога веде в люди.

ШКОЛИ, ВЧИТЕЛІ прокладають дітям дорогу в життя.

Хто до школи ходить і книжки читає та дуже їх любить, той своєї долі та щастя не згубить.

Пораду рідко вітають ті, які її найбільше потребують і найменше її люблять.

Людина, яка каже, що щось не дасться зробити, не повинна перешкоджати іншим, які це роблять.

(Конфуцій)

В. Соханівський

ДУМКИ З НАГОДИ ПЕРЕБУВАННЯ НА ЮМПЗ/1987

Грефтон, Онтаріо, Канада

Їдучи на Ювілейну Міжкрайову Пл. Зустріч, третій етап якої відбувався на "Пластовій Січі" — оселі Пластової Станиці Торонто у Грефтон, Онт., чомусь відчув я спонтанно вдячність до організаторів її, до тих, що розбудували цю оселю, а зокрема за те, що так її вони добре, мудро й багатозначно назвали: "ПЛАСТОВА СІЧ"!... Бож немає свідомих українців, в серці яких не було б теплих почувань на згадку про "Січ", "Запорозьку Січ", яка наново ввела нас в історію, даючи їй, історії нашого народу, назву нової доби, доби Козаччина, доби Гетьманської України.

Це власне на острові Хортиця, пониже дніпрових порогів, де Дніпро розливався широко-широко неначе море, — народилася Запорозька Січ. Це тут на Січі, зійшлися люди з усїєї широкої України, які прагнули волі. Це ж ті звичайні люди, втікачі чи уходники з часом під проводом своїх отаманів і гетьмана створили сильну мілітарну силу, з якою числилися тодішні держави. Дослідники стверджують, що вони створили своє військо, зброю, розвинули передову мілітарну стратегію і тактику, вміли збудувати морську флоту таку ефективну, що найбільші морські хвилі не могли її затопити. Тут мова про козацькі "чайки". Вони вже тоді демократично вибирали свого гетьмана. З тих звичайних людей, втікачів, ставалися справжні лицарі, очайдушні вояки, що з погордою дивилися на смерть, а при тому були вірні побратими, дружні братчики-запорожці, повні спонтанного гумору, радости, оптимізму і передусім одержимі любов'ю до рідного народу, рідної землі та християнської віри. Дух Січі в деяких аспектах близький духові Пласту. Тому то я так дуже люблю назву "Пластова Січ".

Ми з'їхалися тут на цю "Пластову Січ" з різних країн світу на ЮВІЛЕЙНУ ЗУСТРІЧ. Для члена Пласту слово "зустріч" має певний глибший сенс і значення. Слово це неначе навіває якимсь дивним почуттям радости, вдовolenня і приємности. Це діється в душі не тільки замріяного юнака чи навіть старшого пластуна, це особливіше діється в душі сеніора, який бачив і бував на не одній зустрічі, в різних місцях, різних обставинах і різних країнах. Виглядає, що тямка "зустрічі" навіває тим, що колись називалося

романтикою, справжньою романтикою поєднаною з красою місячних ночей, срібленим плесом озера чи ріки, шумом лісів та вітрів і перегуком нічних птахів чи звірів. Воно навіває також тугою; тугою, яка інколи доходить до болю! Тугою за близьким, за рідним, за втраченим. Тугою, можливо, за молодістю, за несповненими чи розбитими молодечими поривами, прагненнями, коли обставин було неможливо побороти. Це слово навіває також надією і вірою в краще завтра. На тему “зустрічі” в нашому народі складають пісні й поезії. Наприклад “Коли зустрінуться двоє” — це пісня про любов. Коли зустрінуться двох чи трьох українців — там хор, це така мова про нашу співучість. Коли зустрінеться двох українців — там три партії, це негативний погляд про нашу політичну невиробленість. Я натякну на ще одно поняття “зустрічі”, а воно давнє, як давньою є наша християнська епоха. “Коли зустрінеться двох з вас чи більше в Могому імені, Я буду серед вас”. Це так говорить Бог, Якому наш нарід служить так вірно вже ось близько ТИСЯЧУ ЛІТ. А нас тут зібралось так багато, тому тут є Бог!

Ми зустрічаємося сьогодні також тому, щоби в якійсь особливішій формі відзначити 75-ти ліття нашої Організації. Як велить звичай, згадаймо добрим словом і щирим серцем нашого Основника, Його помічників, послідовників і виховників. Згадаймо тих членів Пласту, що віддали своє життя у боротьбі за українську державність на чолі з легендарним командиром Тарасом Шухевичем-Чупринкою. Допоможімо Його синові і родині видістатися на волю. Сконцентрований змаг Пласту у світі може дати йому позитивний вислід. Нам приємно згадати, що деякі члени Пласту вибрали собі військовою професією — і, як відомо, можливо найвищу рангу має член Пласту Микола Кравців, рангу генерала-майора американської армії. Як приємно завважити в нашій пресі, що полковники та інші високі старшини-українці в ЗСА зустрічаються тепер щорічно у Вашингтоні, відзначаючи наші Січневі Роковини Української Державности.

Ми не будемо тут вичислювати вклад Пласту у скарбницю української спільноти за 75-літнє існування. Тут варто тільки натякнути, що немає українських наукових установ, де б не було наших членів. Це ж загально відомо про вклад Пласту для появи Енциклопедії Українознавства та й взагалі у виховно-рідношкільній діяльності в діаспорі. Застановімся докладніше над тим поважним доробком Пласту дотепер як організації, як важливої частини нашої української спільноти в діаспорі. Зробім розумні висновки та з Божою поміччю впевнено йдімо у нове ТИСЯЧОРІЧЧЯ!

ЮВІЛЕЙНА МІЖКРАЙОВА ПЛАСТОВА ЗУСТРІЧ

На оселі “Пластова Січ”, Грефтон, Онт. Канада

ГАСЛО: “ЮМПЗ — Шлях до одности Пласту в змагу:

За прагідну славу,
За батьківську землю,
За віру Христову!

Третій етап зустрічі відбулася як завершення двох попередніх: 1) Таборування в різних цікавих місцевостях Канади; 2) Спільне відвідання столиці Канади, новозбудованого українського Собору та інших церков, маніфестації на Парламентському Горбку, привітання посадника Оттави та зустріч з парламентаристами.

Церемонія відкриття Зустрічі на “Пластовій Січі” відбулася гарно, зворушливо в середу 19 серпня 1987 р. на головній площі зі всіма пластовими традиціями, звітуванням коменданта ЮМПЗ/87 — пл. сен. Ореста Джулинського Начальному Пластунові з піднесенням прапорів, молитвою, запаленням “вічного вогню” тощо. Головне підвищення для проводів і представників громадянства, як звичайно, удекорував пл. сен. М. Борачок з Боффало, який мав там свою молитву. На підвищенні спільно з головою Головної Пластової Булави — пл. сен. В. Янішевським були також: голова ГПРади пл. сен. П. Содоль, Начальний Пластун пл. сен. Ю. Старосольський, голови чи представники Крайових Пластових Старшин, президент СКВУ — пл. сен. П. Саварин з дружиною пл. сен. Олену, станичний Торонтонської Станиці пл. сен. Ераст Гуцуляк, духовні отці — о. Т. Карп’юк, о. Паньків та інші представники громадянства. Булавним Зустрічі був пл. сен. Орест Гарас, який провадив святом вміло, бравурно й тактовно. Під час всіх маршів і дефіляд гарно пригравала пластова оркестра під прововом ст. пл. Р. Хабурського. Зареєстрованих учасників було понад 1100 осіб, гостей, батьків, пластунів в той чи інший день було біля двох тисяч. Ласкавий Бог післав гарну погоду. Були представники канадських скавтів, етнічних скавтів та братніх організацій української молоді МУНО, ОДУМ-у й СУМ-у. Приємно було зустрічати з Австралії групу 51 членів, з Німеччини, Франції і Бельгії 21 членів, з Англії 7, а з Бразилії і Аргентини по одному членові.

Обсервуючи з боку, можна сміло ствердити, що сучасне юнацтво не відрізняється від юнацтва 25 чи більше років тому. Вони були вдоволені, веселі, жартівливі, тут і там приспівували собі жартівливі пісні, помірковано здисципліновані, без ознак зайвого “капральства” вгорі і на низах. Вони були естетичніше одягнені в часі дозвілля, як, скажімо, — 20 чи більше років тому. Мандруючи сюди і туди по таборі в кожному пору дня чи вечора не завважувалося ознак пиття чи курення. Немає сумніву, що тут і там були мовні браки, говорення різними мовами, але всі знали українську мову, з якої “можна б жити”. В загальному вдаряла чистота і упорядкованість і якась не було видно надто “довгого волосся” чи інших ознак т.зв. молодечої реbelieї минулих десятиліть. Мене особливіше зворушувала та “внутрішня здисциплінованість”. Коли їм якась точка програми чи ватри не була цікавою, то вони поводитися спокійно, потихо

розмовляли собі на "цікавішу" тему. Це справді було приємно спостерігати. Досвідчені виховники завважували, що вміння співати чи знання пісень було дещо менше, як це було колись. Тому варто це затамувати, й провести заходи, щоб пісня мала своє місце в Пласті, бо ж вона має сильний емоційний вплив на молоду чи дорослу людину. Ці молоді люди з довір'ям і пошаною ставилися до своїх виховників і провідників, а особливо до нашого вдумливого пластового добряги й любителя нашої молоді — Начального Пластуна, який так вміло і тактовно впливає на нашу молодь своїм словом, поставою і поведінкою. У Зустрічі взяв також участь завжди гликобо зацікавлений життям і діяльністю Пласту провідний діяч пл. сен. Яро Гладкий, о. Богдан Смик та багато інших провідних пластунів/-ок. Тут відбулася також чергова сесія Пластового Конгресу Третього.

Ватри

Трудно було бути на всіх ватрах у таборах, але вони всі були цікаві, важливі, емоційні й незабутні. Пічнемо з сеньорської ватри, яка відбулася ввечері 20 серпня. Ця ватра була важливою тому, бо тут пл. сен. отець Смик в присутності Начального Пластуна і голови ГПБ пл. сен. В. Янішевського посвятив прапор Куреня УПС "Войнарівців", провід якого перейшов до Австралії. Відповідне до okazji слово сказав войнарівець М. Грушкевич. Промовляли також пл. сен. І. Винницький у зв'язку з мислями про проблеми Пластового Конгресу та пл. сен. О. Марченко відчитав своє коротке слово, а пл. сен. Т. Горохович розповіла про зустріч з пластуном підчас поїздки в Україну. Ватрою вміло провадив пл. сен. М. Хабурський, переплітаючи певні точки програми різними піснями.

Черговою, і можливо найпопулярнішою ватрою, була друга ватра, в якій брали участь також гості. Вона відбулася ввечері 21 серпня. Канадські скавти дали свій виступ, а також двічі виступили сумівці. Вона відбулася на площі біля озера, а провадив нею дуже здібний і популярний пластун з Чикаго — отець Андрій Чировський англійською і українською мовами. Ця ватра під оглядом змісту й розваги була дуже ефективною і вдалою, виявляючи бистрість ума тих, що були виконавцями програми, та неперевершений український і пластовий гумор. Молодь і старші "вмирали" зі сміху. Скавтам і гостям так це подобалося, що вони залишилися на всі дні зустрічі. Дехто накрутив слово і жарти провідника ватри на тасьму і поновно слухали і реготалися ще й ще до пізньої ночі, зокрема з монологу про "нову книжку" про "Життя в Пласті і як його обминути".

Третьою ватрою була велика, ювілейна ватра задалегідь дбайливо підготована різними осередками Пласту, особливо Чикагським. Тут були дуже зворушливі виховні моменти з нагоди 75-ліття Пласту та надходячого Ювілею 1000-річчя Християнства Руси-України. Деякі пункти програми для ватри серед природи можливо були трохи "затяжки", хоч допомагали прекрасні одяги і світла.

Проте, вона залишила незабутнє і глибоке враження. Провідником ватри був пл. сен. Ю. Саевич, який своїм добрим голосом виголошував своє слово виразно, зрозуміло для всіх та з відповідним чуттям. Скрипт до цієї ватри підготувала пл. сен. Стефанія Гарас з Ст. Кетирінс із своїми співробітниками.

Вже на початку ватри прозвучало слово провідника ватри: "... Від часу, коли на підміських горбах княжого міста Львова запалала пластова ватра, проминає 75 літ. Її запалила іскра відвічного шукання правильної дороги "ДО ВИСОТ", прагнення на встеленій перепонами дорозі виконувати пластовий обов'язок 'Вірно служити Богові й Україні'. 75 літ змагався за ці ідеали український Пласт, і до сьогодні вони для нас далі живі й невмирущі в дії Пластової організації у різних країнах світу... Пласт є частиною українського народу і за 75 років свого існування

від 1911 р. був і є активною його клітиною. Пласт відіграв велику роль в історії України двадцятого сторіччя і дав із себе велику кількість високоідейних, жертвенних та працюючих провідних діячів у всіх ділянках українського життя на рідних землях і в діяспорі. Пластуни брали участь у визвольних змаганнях... В країнах поселення члени Пласту проявили свою діяльність у церковному, культурному, науковому, військовому, виховному та організаційному секторах та причинилися до формування ідеологічно-політичної думки... Не зважаючи на бурі й негоди великих воєн, розпорошення у світі, Пласт зумів зберегти свої ідейні основи, мету і організаційну єдність, своє українське обличчя. Ідейна основа Пласту не втратила своєї повноцінності й притягаючої сили для молоді й для старших. Такі ствердження подавали учасники програми цієї ватри. Вони заявляли: "В ім'я пластової єдності ми тут сьогодні зійшлися, щоб відзначити пластовою зустріччю наш Ювілей 75-ти ліття Пласту напередодні величного Ювілею Тисячоліття Хрещення Руси-України..."

Коли догоряв вогонь ювілейної ватри, в душі ще так виразно лунав відгомін голосу юнака, який так беззастережно щиро виголошував пластовий обіт при ватрі:

*"... А летом крил скоба під хмари полину
І бистро розгляну всю землю мою,
Промірю тернисті шляхи України,
До щастя Вітчизну мою поведу".*

Ярослав Кіт

"ЦВІТ УКРАЇНИ І КРАСА" МАНІФЕСТУЄ ПЕРЕД СВІТОМ

(Перебування Пластової Молоді в Оттаві, 18-19 серпня, 1987)

Оттава, Канада. Тут в середу рано, сонячного 19 серпня, 1987 р., на Парляментській Горі, закінчився Другий етап "Ювілейної Міжкрайової Пластової Зустрічі-87".

Творення пластової історії і збереження традиції — це була ЮМПЗ-87. Для окреслення юного настрою — це було свято **першої спільної** зустрічі пластової молоді з цілого вільного українського світу в Канаді. Для їхньої національної гідності — це була пластова маніфестація перед світом українського "цвіту і краси".

Стояли вони, хлопці і дівчата, гордо, відважно і запалені патріотичними почуваннями. В них палав юнацький дух: воля і рух. Вони ж бо діти "матері природи". Вони ж, члени 75-річного і глибоко закоріненого могутнього дерева Пласту. А до них говорив і вітав їх ніхто інший, як сам канадський Уряд. І то ще устами українських послів українською мовою. Для багатьох з них, тих з Франції чи Австралії, це нечувана річ. Отож, чому їм не бути гордими тут? Тим більше, що їх всіх тут було понад 750. А це теж і ознака їхньої сили, правди й ваги.

Учасники ЮМПЗ/1987 — зібрані перед трибуною на закриття Зустрічі

Оркестра Пластової Станиці Торонто

На майдані, лицем до Парляменту, до пластової старшини і до достойних гостей на сходах, стояли любителі "волі і світу" — це розвідувачі і розвідувачки, скоби і вірлиці. Вони прибули сюди з провінційного парку Алгонквін. Їх було не менше ніж 370.

Біля них стояли ті, яких веде "гордо вольний стяг" — це учасники і учасниці. Вони прибули з провінційного парку Бон Еко. Їх було близько двісті.

Перед ними стояли ті, яким "море по коліна", хоч їм тільки 11-14 років і їх не було більше ніж шістьдесят. Але в них дух Мазепи, бо вони прибули з оселі Батурин!

Було багато інших, як наприклад, ще тих, яким шлях тягнеться на "тихих води". Це старші пластуни і пластунки з водяних мандрівних таборів, з бази провінційного парку Мирфі Пойнт. Їх було 92. Тут і там були ще члени могутніх куренів — "Бурлаки", "Лісові Чорти", "Перелетні Птиці", "Верховинки", "Лісові Мавки" та багато інших.

На самім переді стояли хорунжі з прапорами. А їх було багато: курінні й державні. Вся молодь була добре від сонця опалена і таборовим життям загартована. Всі вони були готові відгукнутися на пластова гасло: Сильно, красно, обережно, бистро! СКОБ!

Col. Olie North кращої групи патріотичної молоді, напевно, не бачив!

Пластовою маніфестацією керував бунчужний, ст. пл. Юрій Мончак, "останній з Вовкулаків", якого команду можна було почути аж в бюрі самого прем'єра Канади дост. Б. Малруні. Промовців представляла ст. пл. Дарка Ковалик.

Після співу пластового гимну "Цвіт України і Краса" коротким словом і двомовно привітав всіх присутніх пл. сен. Василь Янішевський, голова Головної Пластової Булави, підкреслюючи значення 75-річчя існування Пласту, 40-річчя існування його в Канаді і 40-ліття існування державного канадського закону про громадянство, Canadian Citizenship. Після нього вітав усіх посол і член уряду, дост. Р. Гнатишин, Міністер Справедливості. Він від себе і від дост. Б. Малруні передав привіт усім присутнім. В імені Ліберальної партії промовляв посол Лойд Аксворті, який теж передав привіт від лідера Королівської Опозиції, Дост. Дж. Тирнера.

Згодом промовляв і вітав по-українському пластун сеніор і федеральний посол, Андрій Вітер, МР, РС. Опісля, по-англійському, він прочитав привіт від дост. Д. Кромбі, міністра відповідального за Багатокультурність і від нього, на руки пл. сен. Ореста Джулинського, передав чек на \$10.000. Цей державний жест всі присутні привітали тричі голосним "Слава!"

Накінець, довшу і двомовну промову, виголосив голова СКВУ, пл. сен. Петро Саварин, член Канадського Ордену. Після того всі промовці були нагороджені пластовими ювілейними сорочками. Відтак група пластунок з Чикаго, в народних строях, вивела в'язанку хороводів укладу однієї з учасниць. Піснею "Гей пластуни, гей юнаки!" закінчилася маніфестація пластової молоді перед Парляментом.

Після маніфестації, на бічному парламентському майдані, почалася світової слави церемонія-зміна варті (Changing of the Guards), при участі духової оркестри й військової гвардії Гренадірс. До цього приглядалося понад тисячна численна цивільна публіка, по більшості туристи з-поза Оттави чи Канади. Отож присутність пластової молоді й туристів на цій події створило при Парляменті цікаву атмосферу, спектакль помпи і церемонії, якої в Оттаві, ніхто ніколи не бачив. Оттава, як столиця, любить паради, але ця маніфестація була інакша і тому всі нею захоплювалися.

Після того пластова молодь подалася до міської Ратуші під звуки своїх барабанів, під проводом великої кількості прапорів спереду. Маршрут був

престіжовими вулицями Велінгтон і Сасекс, де на них дивилися урядовці з американської, британської і французької амбасад, урядовці з міністерства Закордонних Справ, з резиденції прем'єра Канади і ген-губернаторки й з інших. Деякі їх вітали, деякі їх фотографували, а багато з них чарувалися "цвітом і красою".

Для багатьох учасників маніфестації ці околиці були їм вже знані. Всі вони покинули ліси, гори, звірів і птахів і прибули до Оттави, до "цивілізації" ще у вівторок і мали нагоду відвідати музеї, наукові інститути й українські церкви. Отож вони сміло й гордо маршували.

Маршували курені за куренями з різних підтаборів. В їхніх рядах була молодь з Англії, Австралії, Бельгії, Франції і Німеччини, з Аргентини і Бразилії, з Америки й Канади. Цікавим явищем було те, що всі вони не були поділені на свої країни чи матерні курені, а були помішані зі всіма іншими учасниками по таборових куренях, де вони, не знаючи один одного і, може не розуміючи один одного, за тиждень так зжилися, що з'єдналися духом і чуттям як рідні брати й сестри. Отож, маршуючи тепер плечем в плече, їхні колони були довгі понад один кілометр! Тому багато поліцаїв мусіли керувати автовим рухом.

Так як перед Парляментом, так і перед Ратушею, гордо й парадно стала пластова молодь, а перед нею її команда і старшина. Тут до них говорив коротко, і сердечними словами вітав їхній приїзд до Оттави дост. Джим Дурел, посадник міста, сам недавній юнак. Він, через команду, їм всім подарував відзначки міста Оттави. Але він теж одержав, як дарунок від юнацтва, пластову ювілейну сорочку. Відтак, сівши на 17 великих автобусів і на авта, всі подалися на три й півгодинну подорож до Графтону, на "Пластову Січ", на третій і останній етап ЮМПЗ-87.

Чужа мідія, радіо, телевізія і преса промовчали цю надзвичайно цікаву українську подію. Вона, мабуть, була заздрісна. Може тому, що їхня молодь ще досьогодні не спромоглася на щось подібне. Тому нам треба собі признати й публічно ЮМПЗ похвалити і в історії нашої в Канаді написати, що ми в Оттаві пережили величну маніфестацію української пластової молоді, яка звеличила нас і добре наше ім'я не тільки перед нашим урядом, але й перед цілим світом. Тому організаторам належить від нас пошана і похвала, бо молодь це зробила, маючи на увазі гасла: "За Предківську Славу! За Батьківську землю! "За Віру Христову!"

Високі почування любови Бога й Батьківщини виплекаються в щоденному житті плеканням шляхетних взаємин батьків з дітьми, дітей в родині поміж собою, учнів і вчителів, виховників з вихованками, провідників із співробітниками. Можливість культури цих взаємин залежить від того — чи в кожного з нас є почуття особистої гідності, повага один до одного, і себе самого себе в першу чергу. А далі, — наскільки ми непримиренні до зла, брудів життя, наскільки ми дбаємо про пошану гідності своїх ближніх.

НАШІ ВТРАТИ

**ЛИСТ КУРІННОГО
до членів 7-го Куреня УПС ім. Андрія Войнаровського
Клівленд, Огайо, ЗСА Квітень, 1987 Лист ч. 92**

**7-ий КУРІНЬ УПС
ім. АНДРІЯ ВОЙНАРОВСЬКОГО**

З великим жалем сповіщає Пластовому Братству й Українській Громаді, що 13-го січня 1987 року у Джемсвіл, Н.Й. на 88-му році багатого в добрі вчинки життя відійшов на Вічну Ватру

сл. п. Друг ПРОМЕТЕЙ

пластун сеніор керівництва

д-р мед. ІЛЯРІЙ МИКОЛА ДОМБЧЕВСЬКИЙ

колишній член першого пластового гуртка оснований в 1911 році при Філії Академічної гімназії у Львові, невтомний пластовий працівник та виховник, організатор пластових груп, провідник ОП УПС, станичний, член КПС, член ГБ УПС, — основник, перший курінний, батько й почесний член 7-го Куреня УПС ім. А. Войнаровського, — відзначений найвищим пластовим орденом св. Юрія в золоті.

Опечаленій Дружині, Дорогій курінній Подрузі Сплюшці, Доні з Чоловіком, Унукам і всій Достойній Родині, складає Курінь Покійного вислови глибокого спочуття.

Курінь Войнарівці започатковує плетення нев'янучого вінка у пам'ять свого Курінного Батька датком 200 дол. на дорогий Йому Фонд Сірого Лева й закликає Друзів Пластунів допомогти його сплести.

Після довгої боротьби з упертою недугою перестало битись серце нашого Дорого Батька Прометей.

Попрощали ми Його достойно. У п'ятницю 16 січня в Сіракузах прощав Його похоронними відправами й словом наш о. Сатурн. Покійний спочив на українським православним цвинтарі св. Андрія Первозванного в Баунд Бруку, Н. Дж. Провожали Його там враз з Подругою Сплюшкою Вітрильниця, Синя Чічка й Старий Орел. Старий Орел попрощав Батька Прометей згідно з нашим звичаєм вугликом з нашої курінної ватри, а над відкритою могилою виголосив таке слово:

ДОРОГИЙ ДРУЖЕ, НЕЗАБУТНІЙ БАТЬКУ ПРОМЕТЕЮ!

У своїй мандрівці Ти переніс пластовий жар з України й запалив іскру в новоствореному на Фраймані курені ім. Андрія Войнаровського, що полум'ям запалала в Америці, Канаді й згодом в Австралії. Дозволь мені в

імені всіх Войнаровців подякувати Тобі за труд і опіку над нашим куренем. Ми клонимо свої голови перед Твоїм духом Прометеевим, яким Ти надхнув нас. Ми обіцяємо продовжувати Тобою започатковане діло згідно з нашим гаслом: "За Україну, Пласт і Дружбу!" Хай цей вуглик з нашої ватри буде Твоїм вкладом до Вічної Ватри, що жаріє у засвітах. Востаннє вітаємо Тебе, Батьку Прометею, нашим привітом "СКОБ!" — Хай Тобі земля буде пухом!

Сорок днів пізніше була відправлена в Пармі, Огайо, в церкві св. Андрея Служба Божа за упокій Його Душі.

ПЛ. СЕН. ІЛАРІОН ДОМБЧЕВСЬКИЙ (1899 — 1987)

Саме тоді, коли Пласт почав святкувати своє 75-річчя, закінчив свою 75-річну службу в Пласті друг Прометей — пл. сен. кер. Іларіон Микола Домбчевський.

Вступив він до Пласту, коли цей був ще в пеленках, бо вже в 1911 році й був членом першого пластового гуртка при Філії Української Академічної Гімназії у Львові і там відбув пластовий вишкіл під проводом Петра Франка, якого він дуже цінив.

Пластування в гімназії завершилось службою в австрійським війську. В боях на італійському фронті в 1917 році він був поранений. Військова служба, студії, лікарська практика, а далі розв'язання Пласту не дали йому змоги впродовж років бути активним у Пласті. Зате пластові добрі діла були виявом його пластування.

Як Пласт відродився після Другої світової війни, включився він негайно в пластову роботу на еміграції. В Німеччині був він зразу провідником ОП УПС Мюнхен-Фрайман, а опісля станичним. Там же в 1946 році організував 7-ий курінь УПС ім. Андрія Войнаровського, якого був першим курінним впродовж 10-ти років, а від 1961 р. курінним батьком. Після переїзду до Америки перебрав він провід ОП УПС, а опісля Пластової Станиці в Нью-Йорку. Майже цілу одну каденцію був діловодом організації. КПС у ЗСА. Переїхавши на працю до стейту Огайо організував він там три Пластові Групи: в Кентоні (1953), в Акроні (1957) і Янгставні (1958). Цвіли вони й розвивались так довго, як він був у їх проводі. Коли ж силою обставин був змушений їх залишити, вони ступнево перестали діяти. В роках 1961-1967 був він референтом організації ГБ УПС. Друг Прометей жив Пластом і присвячував йому майже весь свій вільний час. За вірність і відданість Пластові впродовж трьох четвертин сторіччя наділив його Начальний Пластун в 1986 році Орденом св. Юрія в золоті.

В міру можливостей виконував він, крім пластової, теж іншу громадську працю. На американському терені, годиться відмітити членство в управі УККА, головство Контрольної Комісії "Самопоміч", та головство відділу Патріархального Товариства в Янгставні, звичайне членство в НТШ, членство Українського Музею в Нью-Йорку й Українського Музею-Архіву в Клівленді та Українського Лікарського Товариства. Він був одним з перших меценатів Фонду Катедри Українознавства при Гарвардському Університеті, переводив збірки на нього й інші гідні уваги фонди.

Друг Прометей був по званні лікарем. Медичні студії почав він у Львові на Українським Тайнім Університеті (1922-23), закінчив у Празі (1928), а

нострифікував у Познані (1930). В Празі закінчив він теж філософічний і природний факультети. Лікарський вишкіл відбув він у Львівській загальній лікарні. Опісля провадив він власну приватну лікарську практику спершу у Львові, згодом у Гусакові Мостиського повіту, а вкінці в Перемишлі (з перервами). На скитальщині в Німеччині працював він спершу в амбулаторії, а опісля як табірний лікар у переселеному таборі в Мюнхені. Переїхавши до Америки, працював спершу резидентом у лікарні в Стетен Айленд (1950-53), опісля в туберкульчній санаторії в Кентоні (1953-57). У 1955 році після лікарського іспиту одержав ліценцію на стейт Огайо. У 1977 році став він с'уперінтендентом і 1 Медичним директором туберкульчного шпиталю в Янгставні, Огайо. Ці обов'язки виконував впродовж двадцяти років.

Після переходу на добре заслужену емеритуру в 1977 р. друг Прометей переїхав з дружиною в сусідство своєї доні до Джемсвіл біля Сіракуз, Н. Й. і там зажив з дружиною, врешті, у власній хаті. Останніми роками прийшлося Прометееві змагатися за здоров'я зі своїм серцем, яке почавши від першої серцевої атаки ще в 1955 р. все більше відмовляло послуху. Господь дозволив йому прожити 87 повних добрих діл років. Дня 13 січня 1987 відійшов, щоб засісти до Вічної Ватри з основоположниками Пласту. Залишив у смутку свою всеціло пластову рідню — дружину, доню, зятя і внуків, усе пластове братство, а зокрема курінних друзів Войнарівців.

У пам'ять друга Прометей сплели ми нев'янучий вінок з пожертв на Пластовий Видавничий Фонд ім. Сірого Лева, які досягли суму 1335 ам. доларів.

*Плакаймо пластову єдність і братерство,
докладаймо всіх зусиль, щоб:*

ПЛАСТУНИ — стали носіями української національної гідності;

ПЛАСТУНИ — наполегливо школили свій характер і постійно плакали пластові чесноту;

ПЛАСТУНИ — добували якнайвищу освіту і мали амбіцію займати якнайвищі професійні становища в країнах їхнього поселення;

ПЛАСТУНИ — розумно інтегрувалися самі й помагали іншим розумно інтегруватися в довкілля;

ПЛАСТУНИ — уміли розуміти й пристосувати Пласт до духового поступу й здобутків техніки ХХ-го сторіччя;

ПЛАСТУНИ — були сучасною, творчою частиною української спільноти;

ПЛАСТУНИ — стали символом збереження української ідентичності в діаспорі — завжди готові служити своєму народові.

(Гасло Пластового Конгресу Другого)

ВІДІЙШОВ У ВІЧНІСТЬ МИХАЙЛО ПЕЖАНСЬКИЙ

Небуденний пластун.

А небуденний тому, що його життя — це жива історія Пласту. Він був членом першого пластового гуртка “Круки”, що його провадив Основоположник Пласту — Олександр Тисовський, був постійно активний в Пласті й громаді, — тобто жив у згоді з пластовим законом. Ось хоч би короткий перелік того, що було змістом його життя: дипл. інженер, член Великого Племені “Лісові Чорти”, пл. сеніор керівництва, відзначений орденом св. Юрія в Золоті, науковий, громадський і пластовий діяч (член-основник і почесний член та кількакратний член управи Т-ва Українських Інженерів, член НТШ від 1936 року у Львові, а згодом в Нью-Йорку, засновник і довголітній член управи Українського Термінологічного Центру в ЗСА, фундатор-добродій Пластової Фундації в Нью-Йорку, довголітній член ГПБ і ГПР, активний член багатьох українських установ і організацій.

Народився Михайло Пежанський 29 вересня 1900 року у Львові. Тут він став студентом Тайних технічних курсів, а інженерські студії закінчив у 1927 році у Відні дипломом інженера. Повернувшись до Львова, нострифікував свій фах і працював цивільним інженером.

Прибувши до ЗСА, працював як інженер будівельник до 1977 року, коли відійшов на пенсію. За перебування в Німеччині викладав у Мюнхені в університеті УНРА (1945-48). Помер 16 червня 1987 року, похоронений на цвинтарі св. Андрія Первозванного в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

Та найтіснішими вузлами був пов'язаний Покійний з Пластом. Тому й багато часу, особистих фондів пожертвував на утривалення пластового життя його найважливіших подій у фільмах із звуком та поясненнями, а саме: Ювілейна Пластова Зустріч з нагоди святкування 35-річчя Пласту в Міттенвальді, ЮМПЗ/1962 року та ЮМПЗ/1972 на оселі “Вовча Тропа” у ЗСА. Крім того, Покійний є автором альбому: Історія Пласту в знімках. Все це вимагало муравлиної праці, наполегливості, фондів, але Покійний жертвував усе це, щоб зберегти й утривалити Пластове життя, його розвиток для чергових поколінь. Він також

zareєстрував на фільмовій стрічці й у прозірках культурне життя українців у ЗСА, залишив в архіві понад 20.000 різних прозірок.

Як активний член Т-ва Українських інженерів знавець і дослідник української технічної термінології та член-основник Українського Термінологічного Центру в ЗСА М. Пежанський власним коштом підготував у мікрофільмах термінологічний словник, багато зусиль і власних фондів вклав, щоб цей словник появився друком.

Усвідомлюючи сумну дійсність, що закінчився життєвий шлях такого небуденного друга-пластуна, яким знали ми його в товариському співжитті, мимоволі насуваються спомини про події, які так багато “кажуть” про риси характеру Пезя у ближчому приватному співжитті. Його наскрізь пластова поведінка, що її могли б ми всі, що знали Його ближче, тут згадати.

Було це в Братиславі 1945 року, коли ми безпритульні, непевні завтрашнього дня через часті бомбардування шукали місця на нічліг. Пезі, тобто Друг Михайло і його дружина Люба, вже були примістилися в порожній квартирі з своїми клунками. Притулили вони й мене тоді. Нічліг був, але як знайти харч? Десь у місті можна було роздобути “айнтоп” страву й ми — Люба і я вистоювали в довшій черзі, щоб її дістати й для Пезя. Але він ніколи не з'їв її сам, доливав водою, фарбував кісткою “магі” й ділився з нами. Ніякі запевнення наші, що ми не голодні, його не переконували. При всіх цих труднощах, Пезьо завжди уприємнював нам наше життя в Братиславі своїми дотепами й жартами. І той заспокійливий тон його мови й аргументи, що все перебудемо, ми часто згадували вже тоді, коли опинилися по війні в Баварії.

І хоч з глибоким болем й смутком прощаємось з друзями, що відходять у вічність, але якже облегує наш біль пам'ять про них тоді, коли вона промовляє до нас чеснотами їхнього характеру, незабутніми споминами про їхню поведінку. У моїй пам'яті друг Михайло Пежанський зберігається як прикладний пластун, зразковий товариш життя Люби, талановитий і працюючий до посвяти відданий патріот-громадянин.

... Головна сила Пласту, яка може імпонувати молоді, не в масі, а так, як у спорті — в поконуванні трудів.

(Дрот)

Пластовий Вісник ч. 4/46 1.X.1956

ПОВІДОМЛЕННЯ

Канцелярія державного секретаря закордонних справ Канади

Привітальне слово міністра закордонних справ Канади

Високодостойного Джо Кларка

під час обіду в честь
колишнього українського політв'язня ДАНИЛА ШУМУКА

Оттава, 24 червня 1987

Мені надзвичайно приємно вітати Вас сьогодні в Канаді. Ваша присутність сьогодні є не тільки нагодою радіти з Вашого приїзду, але й відновити наше старання працювати в імені тих, які позбавлені людських прав та свобод.

Багато людей тут в Оттаві і в інших місцевостях довго і старанно намагалися, щоб Вам дозволили виїхати з Советського союзу. Ваша справа була десять років часто порушувана в парламенті багатьма послами, які репрезентують всі політичні партії Канади. Ваша боротьба стала символом боротьби за свободу в Советському союзі та в інших країнах. Ваше звільнення завершило Вашу боротьбу за особисту свободу, але це тільки одна перемога в нашій постійній боротьбі за тисячі інших таких самих як Ви, які ще караються в ССРСР.

Багато уже говорилося про політичних дисидентів, які недавно були звільнені з Советського союзу. Кажуть, що новий Советський провід краще розуміє ставлення Заходу, що він свідомий того, що порушення людських прав дає Советському союзові погану репутацію на Заході. Але якщо ці нові зміни будуть чимсь більшим, ніж тільки жестами, то вони мусять бути поєднані з правдивими постійними реформами, які дозволять советським громадянам свobodно висловлюватися, писати, подорожувати та молитися.

На жаль, зміни, які досі були запроваджені, далеко не сягають. Законодавство проти політичних інодумців надалі існує. Політв'язні надалі перебувають в Гулагах. Свободи слова шлях нема, еміграція та зібрання надалі заборонені, за них карають дуже жорстоко.

Ми досить ясно вияснили, що поліпшити відношення між Канадою і Советським Союзом вимагатиме багато більше зусиль не тільки щодо людських прав, але й щоб зменшити ті

глибокі розходження між Заходом і Сходом. Канадці уважають, що таким урядам, які не дотримуються певних правил в ставленні до своїх громадян, не можна довіряти щодо їхнього ставлення в інтернаціональних справах; а уряди, які не виконують своїх міжнародних обов'язків у галузі людських прав, не будуть дотримуватися і свого слова в інших галузях, як наприклад, роззброєння та зменшення арсеналу ядерної зброї.

Жести, по відношенню до людських прав, які Советський союз недавно зробив, ми сприйняли як добрий напрямок. Але одночасно їх замало, бо самі собою вони не виявляють жодної зміни щодо їхньої системи обмежень.

Канадці мають глибоке зобов'язання відносно людських прав по цілому світі. Ми радіємо Вашим визволенням, але ми одночасно не дозволимо, щоб Ваше звільнення стало для нас якоюсь ілюзією, що, нібито, справи в Советському союзі радикально змінилися. Навпаки, Ваше звільнення спонукує нас до дальших зусиль в імені тисячі ув'язнених подібних до Вас в Советському союзі. Ваша свобода є доказом, що наша завзятість, є посвята та віра, що наша мета, це справедлива справа, вона може принести добрі висліді.

В труднощах пізнаємо характер людини.

Підносити культуру відносин самим розумованням неможливо. Адже всі ми знаємо добре вартість єдності, згоди, дружби, вирозуміння і толеранції до інакодумаючих, але в житті постійно страждаємо від браку цих цементуючих нас сил. Свідомість цього браку викликає у нас відразу до теоретизування. Ми ненавидимо формалізму, бездушного виконання заходів для виповнення рубрик у звіті тому, що це незгідне з теоретизуванням. А слідом за тим починаємо не любити і тих людей, що любуються у фразеології. І так народжується ворожнеча, зникає духове спілкування з іншими.

Подано за В. Сухомлинським

3 НОВИХ ВИДАНЬ

“МАНДРІВКА ТИСЯЧОЛІТТЯМ”

Оце з нагоди ЮМПЗ, 1987 вийшла гарна і чепурна “Жовта книжечка” під повищим наголовком за редакцією пл. сен. Любомира Онишкевича та при співпраці його дружини пл. сен. Лариси. У мистецькому оформленні допомагав пл. сен. Тит Геврик, у друкуванні пл. сен. М. Баб'юк і адміністрації пл. сен. Ярko Козак. Ця прецікава “жовта книжечка” має 112 сторінок, величиною 7x9, гарно ілюстрована рисунками й фотографіями. Книжечка складається зі вступу, слова Начального Пластуна Юрія Старосольського, привіту ГПБ — пл. сен. В. Янішевського та звернення редакції до читачів. Згодом йдуть п'ять розділів за темами: “Із сивої давнини”, “Княжа Слава”, “Козацька Слава”, “Новіші Часи”, “Пластове життя” і закінчення.

Статті написані гарною мовою, легким і зрозумілим для молоді і старших стилем, а особлива вартість її у цікавій тематиці, з якої може скористати новацтво, загал юнацтва і старшого пластуна, всі виховники та й очевидно члени сеніорату й загал громадянства. Ця книжечка дуже

“В ДОРОГУ”. Пластовий співаник. Друге видання. Видано заходами КПС Канади. Торонто, 1987 р. Стор. 276, обкладинка. ЦІНА 5.00 дол.

З великою радістю вітаємо появу на пластовій книжковій полиці другого видання пластового співаника “В ДОРОГУ”. Кількадесят років минуло від випуску першого видання цього співаника і воно вже не є доступним для нинішнього пластуна. У міжчасі змінився й смак, і замишування до співу,

корисна батькам, бабусям і дідусям, які з великим зацікавленням можуть читати самі й своїм дітям чи внукам. Молодь курсів українознавства з ентузіазмом сприняти повинні такий матеріал. Любоко Онишкевич зі своєю дружиною є дуже винахідливі люди, вдумливі вони знають вагомість і суть певних українознавчих тем і вміють їх зміст і вартість оцінити та передати іншим. Тут зокрема мова про Ювілей 1000-ліття Християнства України.

Юнацькі й новацькі виховники матимуть прекрасний матеріал на цілий рік для своїх сходин з новацтвом чи юнацтвом, а батьки прецікаву лектуру для себе.

Редакція “Пластового Шляху” gratує Любомирові Онишкевичові та його співробітникам за цю жовту книжечку “Мандрівка Тисячоліттям”. Придбавши собі її на ЮМПЗустріч, я не міг від неї відірватися, така цікава вона. Звертатися за цією книжечкою можна до своїх станиць, чи КПС-ин. Книжку видало Плем'я УСП і УПС “СІРОМАН-ЦІ”.

В. Соханівський

наприклад, під час ватер цьогорічної ЮМПЗ учасники майже зовсім не співали, воліючи роллю пасивних глядачів. Деяких пісень, популярних 40-их і 50-их роках сьогодні майже не чути й може було б добре, щоб не дати їм піти в забуття, — через поміщення їх у пластовому співанику. З другого боку, на арену вийшло чимало нових пісень, завдяки музичним ансамблям в діаспорі. Отож був уже найвищий час, щоб дати пластунові в руки співанику

відповідний до сучасних потреб. Належить признання ініціаторам і виконавцям цього діла. Шкода лише, що не названо головного редактора (хоча в передмові подано прізвища 11-ох осіб, що до того причинилися) й невідомо, на чію адресу скерувати похвали й критику.

Підписаний рецензент не збирається перевести музикологічної критики цього видання, не маючи до того фахових кваліфікацій. Хоч, однак, поділитися з читачами деякими поміченнями як консулента, який користується співаником.

Взявши в руки книжку й перелисткувавши її побіжно, постає зразу питання: чи дійсно можна назвати її другим виданням співаника “В дорогу”? — так радикально різниться вона від першого видання: виглядом, об'ємом і змістом. Формат книжки (16 1/2 x 14 см) якось відбігає від її назви “В дорогу”, бо вона вже навряд чи зміститься в кишені пластового наплечника.

У співанику поміщено ноти й текст 171-ої пісні. Вони поділені на такі розділи: Гімни, Пластові пісні, Народні пісні й пісні авторів, Чумацькі пісні (тільки одна пісня — чи потрібно було вилучувати її в окремий розділ?), Стрілецькі пісні, Повстанські пісні, Маршові пісні, Коляди, Щедрівки, Великодні пісні і веснянки, Купальські, Обжинкові, Весільні, Пісні для новацтва і Сурмові сигнали. У кожному розділі укладено пісні в азбучному порядку. Майже кожний розділ має напочатку ілюстрацію відповідну до його теми. При кінці збірника вміщено статтю д-ра Василя Витвицького, “Українська Музика”. Після того — ту саму статтю в перекладі англійською мовою. Тут можна зробити заувагу, що ми критикуємо ситуацію в Україні, де при кожній нагоді обов'язково треба скласти чолобитну “старшому братові”, а тут, на Заході, самі робимо те ж саме, хоча нас до того ніхто не примушує. Єдиним оправданням на

вміщення англійського тексту могло б бути його зумовлення одержаною дотацією канадського уряду на видання співаника.

Зміст при кінці книжки подає пісні за таким порядком, як вони надруковані в співанику. Потім слідує ще поазбучний зміст. Це дуже улегшує користування співаником. Обкладинка оформлення Романа Раделицького справляє приємне враження.

Важко збагнути, якими критеріями кермувалися редактори при доборі пісень. З одного боку, спроба включити всі відомі пісні зумовила б об'єм, який переріс би всі реальні можливості. Отже треба було поставити межу. А проте, здається, що можна було досягнути кращу рівновагу. Наприклад, у співанику нема ні одної пісні морських пластунів (згадати б хоча: Маршова пісня “Чорноморців”, “Пісня Вікінгів”, “Ревуха”, “Чорноморці ми”, “Ми Чорноморці — веселі хлопці”, “Санта Лючія” і ін.), тоді коли знайшлося місце і на “Марш лещатарів” і на “Гей-гу, гей-га”, і на “Гімн орликівців” і на “Марш бурлаків”. Чому таке нерівне трактування? Чому одні є кращі, а другі гірші?

24 пісні для новацтва — аж ніяк не досить. Цікаво, чи редакція бачила “Новацький співаник”, що склала його Сірій Орел Надя Кулинич (випуск Бібліотеки ВОР ч. 15)? Він містить 75 новацьких і дитячих пісень.

І вкінці — здається мені, що ми не маємо права самовільно міняти елементів українського фольклору, як от у пісні “Тече річка невеличка”, звідки усунено вислів “Бодай тебе, дівчинонько, сім літ дідько тріпав”. Чим ця фраза є гірша від “Казав мені сатана” (стор. 34), чи пісні про піяка (стор. 117)?

Співаник “В дорогу” рекомендуємо кожній пластовій родині. З нього пригадаємо ряд призабутих пісень і навчимося нових. Може навіть і причиниться він до відродження співу на пластових зайняттях.

Пл. сен. Орест Гаврилюк, ЧМ.

ОДНОДНІВКА ЮМПЗ/1987

На спомин про зустріч вийшла гарна, дбайливо опрацьована та по мистецькому оформлена одноднівка. У редколегії бачимо: пл. сен. Дарію Даревич, пл. сен. Б. Мончак, пл. сен. Ю. Даревича, пл. сен. І. Франіва та ст. пл. Данила Даревича. Оформлення виконали ст. пл. Лариса Держко і Меланя Жила, пл. вірл. Наталка Держко, ст. пл. Мотря Онишук та пл. скоб Д. Юрчук. Фотографіями займалися: пл. сен. Б. Маців, пл. сен. Д. Горбачевська, пл. сен. Л. Шулякевич, ст. пл. Л. Пясецький та пл. сен. Ю. Войчишин, і техн. помічник ст. пл. А. Мандзій. Одноднівка містить цікавий текст та виразні знімки з різних підтаборів. Зміст одноднівки цікавий не тільки тим, що його авторами є

дописувачі — талановита молодь й ілюстратори, а також і тематикою, стилем, поезією, і то не "модерною", а традиційною. В тексті й ілюстраціях відчувається нахил до пластового гумору, сатири, пригодництва. Я переконаний, що редактори "Юнака" і "Готуйсь" будуть раді, коли побачать, що ростуть такі добрі й талановиті нові співробітники — і напевно запросять їх до співпраці. Цікавіший матеріал радо помістить "Юнак" і "Готуйсь". Я бачив як пізно вночі молодші й старші завзято працювали над викінченням матеріалів, щоб їх вчасно можна було опублікувати. Їм всім належиться признання за успіх цієї одноднівки, яка є гарним сувеніром з ЮМПЗ-1987.

В.С.

ПРИВІТИ З НАГОДИ ЮМПЗ/1987

З нагоди зустрічі вийшла гарно оформлена програмка-книжечка, яку упорядкувала пл. сен. Ю. Войчишин, Х. Сеньків та пл. сен. Г. Юник. У цій книжечці є поміщені всі важливіші привіти. Блаженніший Митрополит Мстислав виголосив привіт особисто при святочному закритті Зустрічі в неділю 23 серпня 1987р. На руки коменданта зустрічі прийшли привіти від Генерального Губернатора Канади Дж. Сове, Прем'єра міністра Б. Малруні, лідера опозиції Дж. Тирнера, лідера НДП Е. Бродбента, заступника

прем'єр-міністра Д. Мазанковського, міністра Дж. Гіса прем'єра Онтарія Д. Пітерсона, Митрополита УКЦ Максима, Митрополита УПЦ Василія, єпископа Борецького, президента СКВУ П. Саварина, президента Централі КУК д-ра Д. Ціпівника, голови пров. ради КУК д-ра П. Глібовича та багато інших.

В загальному треба погратувувати Проводові Зустрічі і всім його співробітникам на чолі з пл. сен. Орестом Джулинським за подивугідне планування і виконання його до найменших подробиць.

В.С.

Є більші речі, ніж гроші в рахунках.

Жінки розумніші від мужчин, бо вони знають менше, але більше розуміють.

З М І С Т

Редакційна стаття:

В. Соханівський: У 75-ліття Пласту 1

До джерел духовости

П. Роєнко: Людина і світ 3

УПС — його місце і роля

Р. Павлишин: Роля сеніорату в діяльності Пласту 12

Юнацтво і українська книжка

А. Гладилевич: Чудова повість для юнацтва, але чи багато тих, що її читають? 19

Ми і наше минуле

І. Домбчевський: Сімдесят п'ять років тому 23

Сучасні визначні пластуни

ххх: "За "Свободою": Генерал Микола Кравців 29

Марта Р.: У Дітроїті ми вітали генерала 30

Пластовий закон на терезах

М. Грушкевич: Пити чи не пити? 34

М. Грушкевич: Чи маємо на це моральне право? 35

ЮМПЗ/1987 у дзеркалі

Я. Кім: "Гей пластуни, гей юнаки!" 37

О. Гаврилюк: Світла і тіні ЮМПЗ/1987 50

Т. Горохович: Чим збагатила нас ЮМПЗ/1987 в Канаді? . 55

В. Соханівський: Думки з нагоди перебування на ЮМПЗ/1987 63

В. Соханівський: Ювілейна Міжкрайова Пластова Зустріч 65

Я. Кім: Цвіт України і краса" маніфестує перед світом ... 67

Наші втрати

Лист Курінного до членів 7 Куреня ім. Войнаровського про смерть сл. п. Ілярія Миколи Домбчевського 71

Т. Горохович: Відійшов у вічність Михайло Пежанський . 74

Урядові повідомлення

Привітальне слово міністра ДЖО КЛАРКА 76

З нових видань

В. Соханівський: "Мандрівка тисячоліттям" 78

О. Гаврилюк: "В дорогу" — пластовий співаник 78

В.С.: Одноднівка ЮМПЗ/87 80

В.С.: Привіти з нагоди ЮМПЗ/87 80